

SIGNA CODICVM

In praefatione et libris I usque ad VII

- A codex rescriptus BAV Palatinus lat. 24, s. III^m
 V pars prior codicis BAV Vaticanus lat. 3452, s. XII
 C Duroloponinus seu Cantabrigiensis Coll. Clarensis 26, s. XIII
 a consensus codicum VC
 P Lutetiensis BnF lat. 5765, s. XII
 R Rottendorffianus = Lugdunobatauus bibl. Vniu. Gronovius
 21, s. XII
 c^a Duroloponinus Coll. Diui Iohannis Euang. D:16
 ξ consensus codicum aPRD
 E consensus codicum ξ
 Ω consensus omnium codicum praesente A praeter siquis
 recentiorum corruptus est

In libris IX usque ad XX

- F Leouardiensis Thesauri (Tresoar) 55 Hs, a. 836
 E Egnondanus = Bruxellensis bibl. reg. Belg. IV 625/60, s. XI
 B^s Bruxellensis bibl. reg. Belg. 10615-729, s. XII
 O BAV Reginensis lat. 597, s. IX
 O^l O ab Seruato Lupo ex alio codice correctus
 X Lugdunobatauus bibl. Vniu. Vossianus Friz, s. X
 II BAV Reginensis lat. 1646, a. 1170 a Wilhelmo Anglico exaratus
 G Lutetiensis BnF lat. 13038, olim Sangermanensis 643, s. XII

- (G²) capita rerum, libri 1-7, 20. 9. 2 *conserens*-pr. 25. Graeca multa addita, s. xv)
- v pars posterior codicis Vaticani lat. 3452, s. XII
 κ consensus codicum Gv
 π consensus codicum ΠCG²
- N Florentinus BNCF J. 4. 26, olim Dni Marci 329, s. xv^m, manu Nicolai Nicolii exaratus
 γ consensus codicum OX²π²N
- B Bernensis bibl. ciuic. 404, una cum Lugduno-Batauo bibl. Vniu. B.P.L. 1925, s. XII
- Q BnF lat. 8664, s. XIII¹
- Z Lugdunobatauus, bibl. Vniu. Vossianus P7, s. XIII¹
 δ consensus codicum BQZD
- ψ consensus horum omnium
 ψ consensus codicum ψς
- In partibus ambabus*
- D Gottingensis bibl. Reip. et Vniu. Sax. Inf. philol. 162, s. xv a Petro Chappella exaratus
- w BAV Vat. lat. 4532, s. xv ab Iohanne Nardi Fusci f. Itriensi exaratus
- B^u codex Buslidianus deperditus, non ante a. 1469 (u. etiam ad finem signorum)
- ς lectio uulgata recentiorum
 recc. lectio nonnullorum
- ΒΡΤΤΟΜΑ
- c^h Romanus bibl. Casanatensis 679, s. XIV^{xx}
- π^N Nouiportuensis bibl. Vniu. Yal. Marston 83, s. xv
- o Oxoniensis bibl. Bodl. Canon. class. lat. 307, s. XIV^{xx}
- n ε consensus codicum c^hπ^No
 BnF 13039, s. xv
 ε⁺ consensus codicum en

- FLORILEGIA
- φ florilegium Valerio-Gellianum, s. XI
 S Duroipontinus Coll. Trin. R. 16. 34, a. c. 1100
 W Bremensis bibl. Vniu. C. 41. c. 1100
 F consensus codicum SW
 J Bonnensis bibl. Vniu. S 218, s. XII
 T Lutetensis BnF lat. 4952, s. XII
 Y Vaticanus latinus 3307, s. XIII
 τ consensus codicum TY
- H BnF NAL 1777, a. 1382 ab Lombardo a Serico exaratus
- M Florentinus bibl. Marucell. C. 220, s. xv
 η consensus codicum HM
 υ consensus codicum YHM
 φ consensus codicum HYM
- φ florilegium a Gulielmo Malmesburiensi factum, s. XII
- K Oxoniensis bibl. Bodl. Rawl. G 139, s. XII
 P^f apographon Pupiense bibl. comm. Rill. 39 s. XII
- L Oxoniensis bibl. Bodl. Lat. class. d. 39
 Malmes. excerpta Gulielmi in Polyhistore
- β consensus florilegiorum Φφ
- Rad. excerpta Radulfi de Diceto in Abbreviationibus chronicorum
 Rad.^A codex A Radulfi (Lambethanus 8)
 Rad.^B codex B Radulfi (bibl. Brit. Cottonianus Claudius E iii)
- Γ Florilegium Gallicum, s. XII: de codicibus u. Praemonenda; separatim adferendi fuerunt:
 A^f Nemetocennanus 171
 e^f Scorialensis Q I 14
 N^A BnF lat. 17902
- Δ Florilegium Angelicum, s. XII: de codicibus u. Praemonenda
 adnotationes uiri cuiusdam docti ab homine indoctiore exemplari editionis Ascensianae a. 1524 Oxonii in bibliotheca Bodleiana sub titulo Buchanan c. 12 adseruato illatae
 Buch.¹ adnotationes eiusdem uel alterius uiri docti propria ut uidetur manu eidem exemplari illatae
- Buch.²

uide quae in Gellianis simul cum hac recensione editis disputant

consensus omnium codicum praesente B^u praeter siquis recentiorum corruptus est

ante correctionem et alibi conferatur conferantur collato collatisue manu alia in margine manu recendi post correctionem omittit spatium relicto varia lectio ut uidetur scholiastes

spatium unius litterae spatium trium litterarum littera ita erasa ut legi nequeat littera deleta

hoc—illud omnia inde ab hoc usque ad illud hoc...illud uerba hoc et illud tantum

Recentiorum signa ab Hertzio aut Cavazza imposita

- a Florentiae, BML plut. 54. 28
- b Bernae, bibl. ciu. 68
- b^s Baltimore, WAG W. 357
- b^{c-e} BAV Barberiniani latt. 123, 145, 169
- b^o Bernae, bibl. ciu. 68
- c Florentiae, BML plut. 54. 11
- c^e Duröliponté, Coll. Pembroch. 168 (in bibl. Vniuersitatis seruatus)

Caesena, bibl. Malatest. S. XVI. 4
 BAV Chisiani H VII 219, 237, VIII 262
 Romae, bibl. Capat. 679, 1085

Florentiae, BML conu. suppr. 188
 Scorialenses e. III. 6, & III. 14, M. II. 9, Q. I. 2, S. II. 17
 Florentiae, BNC II. I. 72 (olim Magl. VIII 1395)
 Florentiae, BML plut. 54. 25, 26, 30, 31; 79. 29; 90 sup. 15¹, 15², Aedilium 188

Fani Sancti Danelis, bibl. ciu. Guamer. 73
 Florentiae, BML conu. suppr. 479
 Genuae, bibl. marchionum Dyrhach. 81 (A VI 4)

Venetis, bibl. nat. Marcianae Marc. it. XI 142 (6675), foll. 1^{r-2v}
 Guelferbydi, bib. ducis Augusti 23 Gud. Lat. 2°, 61. 12 Aug. 12mo
 Hafniae, bibl. reg., uet. coll. reg. 420, 2°

Lugduni, bibl. mun. 166
 Liverpoolii, bibl. Sidney Jones, Rylands F. 3. 5
 Londinii, bibl. Brit. Add. 16981, 21462; Burn. 174-6; Harl. 2495, 2756, 2768, 4895

λ¹ consensus codicum [C]¹
 λ² consensus codicum [P]^M
 λ³ consensus codicum [J]¹

Lucae, bibl. capit. Felinianae 26
 Lucae, arch. archiepisc. 478
 Mamucii, bibl. Chetham. 27900 (Mun. E. 8. 23)

Mediolani, bibl. Ambros. A 31 inf., C 213 inf., F 33 sup., aul. Praefecti 10. 28
 Mediolani, bibl. nat. Braidensis A.C. XII. 43
 Mutinae, bibl. Atest. et Vniu. a. O. 5. 22, a. W. 4. 5

Monachii, bibl. publ. Bauar. Cim 5359. 23715
 Venetis, bibl. nat. Marc. lat. XIII. 58 (3917), Z 464 (1710), 465 (1764), 466 (1739)

Lutetiae, BnF lat. 13039
 Neapoli, bibl. nat. Vict. Eman. III, V. B. 1-7
 in Collegio Collis Magni (Bryn Mawr), bibl. Mariam Coffin Canaday, Gordan 107

Chicagoae, bibl. Newberr. f90
 Norimbergae, bibl. ciu., coll. Solger. 55. 2°

n ^{1p}	Noui Portu Connecticutensium, bibl. uniu. Yalensis Marston 83, 167
o, o ^{b-c}	Oxonii, bibl. Bodl. Canon. class. lat. 307; E. D. Clarke 20 Oxonii, Coll. Lincoln. lat. 59 (in bibliotheca Bodleiana seruatus)
o ^{p-e-c-h}	BAV Ottobon. lat. 2018-20, 2062
p, p ^{b-c-d-s}	Lutetiae, EnF lat. 8665-7, 16231, 18528
p ^c	Perusiae, bibl. com. Aug. 577 (H 62)
p ^{h-j}	Pisauri, bibl. Oliuer. 36-7
p ^k	Parmae, bibl. palat. Parmensis 3178
r, r ^a	BAV Regg. latt. 1474, 1663
t ^c	Romae, bibl. Corsin. 43. F. 14
s	Upsalae, bibl. Vniu. C 915
t	Tornaci, bibl. urb. 96
t ^{b-c}	Augustae Taurinorum, bibl. Vniu. I. II. 6, I. III. 9
u, u ^{b-c}	BAV Vrbinate lat. 309-10, 1174
v ^{b-c-h-k}	BAV Vatt. latt. 1553-7, 3453, 6763, 10665
v ^l	Valentiae, bibl. Vniu. 389 (olim 817)
v ^m	Venetis, bibl. mus. Corr. Malvezzi 50
v ⁿ	Vindobonae, bibl. nat. Austr. Vind. 3163
v ^p	Vratislaviae, bibl. Vniu. Rehdiger 80
v ^q	Venetis, bibl. Quer-Stamp. VI. 3 (= 738)

AVLI GELLI COMMENTARIORVM
NOCTIVM ATTICARVM
PRAEFATIO

- 1 (***) iucundiora alia reperiri queunt, ad hoc ut liberis quoque meis partae istiusmodi remissiones essent, quando animus eorum, interstitione aliqua negotiorum data, laxari indulgerique potuisset.
- 5 2 Vsi autem sumus ordine rerum fortuito quem antea in exceperdo feceramus. Nam proinde ut librum quemque in manus ceperam seu Graecum seu Latinum, uel quid memoratu dignum audieram, ita quae libitum erat, cuius generis cumque erant, indistincte atque promise annotabam, eaque mihi ad subsidiium memoriae quasi quoddam litterarum penus recondebam, ut quando usus uenisset aut rei aut uerbi cuius me repens forte obliuio tenuisset, et libri ex quibus ea sumpseram non adessent, facile inde nobis inuentu atque depromptu foret.
- 10 3 Facta igitur est in his quoque commentariis eadem rerum dispersitas quae fuit in illis annotationibus pristinis, quas breuiter et indigeste et incondite ex auditionibus lectionibusque uariis feceramus.
- 15 4 Sed quoniam longinquis per hiemem noctibus in agro, sicuti dixi, terrae Atticae commentationes hasce ludere ac facere

PRCD, post lib. 20, 3 quibuscum in hac parte GNv censendi sunt; §2 Φ(WTYHM) §1-§2 nam, §3 facta-§4 sed om. D, qui inde a §4 quoniam incipit, §2 proinde-§ foret ante §10 tractatis 1 (***) etiam) iucundiora Bergazzi 1970: 686 2 parte P: paratae KCDs^a 5 autem sumus EWYH: sumus autem T: sumus M ante] antecedentia M 7 in manus om. T^h quid quod WrH: que M 8 ita quae de Bixis: itaque EWT: ita v 9 promise KR: promise PDWH: promise (erant) M 12 forte om. T 13 inde om. Φ 16 ex auditionibus Gronovius 1687: 4: eruditionibus PRC: annotationibus uel annotationibus tractationibus s^a 19 sicuti dixi om. D

exorsi sumus, idcirco eas inscripsimus Noctium esse Atticarum, nihil imitati festiuitates inscriptionum quas plerique alii utriusque linguae scriptores in id genus libris fecerunt. 5 Nam quia uariam et miscellam et quasi confusaneam doctrinam conquisiuerant, eo titulos quoque ad eam sententiam exquisitissimos 5 indiderunt. 6 Namque alii Musarum inscripserunt, alii Siluarum, ille Πέπλον, alius Ἀμαλθείας Κέρας, alius Καίρια, partim Λεμώνας, quidam Lectionis suae, alius Antiquarum lectionum atque alius Ἀνθρῶν et item alius Εὐρημάτων. 7 Sunt etiam qui Λύγρον inscripserunt, sunt item qui Στραματεῖς, sunt adeo qui Πανδέκτας 10 et Ἐλικῶνα et Προβλήματα et Ἐνχειρίδια et Παραξίφιδας. 8 Est qui Memoriales titulum fecerit, est qui Πραγματικά et Πάρεργα et Διαδικαλικά, est item qui Historiae naturalis, et Παντοδαπήν ιστορίας, est praeterea qui Pratum, est etidem qui Πάνκαρπον, est qui Τόπων inscripserit; 9 sunt item multi qui Coniectanea, neque 15 item non sunt qui indices libris suis fecerint aut Epistularum moralium aut Epistolicarum quaestionum aut Confusarum, et quaedam alia inscripta nimis lepida multasque prorsum concinnitates redolentia. 10 Nos uero, ut captus noster est, incuriose

7 ille—19 redolentia] etc. D, insequentibus proinde—foret ex §2; —15 inscripserit] exempla titulorum erant hic infinita etiam graeca K Πέπλον... 15 Τόπων] Graeca habent PC tantum; nisi quid aliud adnotauero, correcto sunt ab Salmasio 1629; i. biff' (qui tantum P nouerat); aliena incitauit de Buxis (Roehrl-Hoßford-Streuous 2010-11) Ille Πέπλον] εἰτ δὲ οὐκ C alius Ἀμαλθείας] hic ἀλλὰ ἀλλὰ οὐδὲ C Κεῖρα Hoßford-Streuous 1993a: 292-3; καὶ βία C; Kalbia C; Κεῖρα Salmasius Λεμώνας] δεσφωκωνας C, sed prima nota laquei quam litterae similior est 9 Ἀνθρῶν] ἀνθρώπων P; ἀνθρῶν C Εὐρημάτων] εὐρημάτων P; εὐρημάτων C Λύγρον] εὐτκνονος P; εὐτκνονος C 10 inscripserunt P; sunt C Πανδέκτας] πάνδεκτας C 11 et] εἰτ P Ἐλικῶν] ἑλικῶνα C; Πραγματικά] de ratione scribendi Παραξίφιδας] παραξίφιδας C et Παντοδαπήν] πάντοδαπήν C 12 Πραγματικά] παραξίφιδας C; Ἐνχειρίδια Salmasius, sed u. Pr. Sautsch; est PRC; est qui Salmasius Παντοδαπήν] πάντοδαπήν C et 14 Πάρεργα] Πάρεργα Salmasius 15 Τόπων] τόπων P (Tō τῶν Jac. Gronovius); 10 γὰρ C inscripserit Bernardi Perini 1985: 142 = 2001: 333 (inscripsit tam p̄; scripsit iam Petschenig 1887: 505); scripsit E 16 indices] i. q. titulos 18 prorsum] prorsus S 19 Nos] Idem. Nos D

U. R. A. 1.
271-274

et immediate ac prope etiam subrustice ex ipso loco ac tempore hibernarum uigiliarum Atticas noctes inscripsimus, tantum ceteris omnibus in ipsius quoque inscriptionis laude cedentes quantum cessimus in cura et elegantia scriptiois.

11 Sed ne consilium quidem in excerptis notandisque rebus idem mihi quod plerisque illis fuit. Namque illi omnes et eorum maxime Graeci, multa et uaria lectitantes, in quas res cumque inciderant alba ut dicitur linea—sine cura discriminis solam copiam secreti conuerrebant, quibus in legendis ante animus 10 senio ac taedio langueret quam unum alterum reppererit quod sit aut uoluptati legere aut cultui legisse aut usui meminisse. 12 Ego uero, cum illud Heracliti Ephesii, uiri summe nobilis, uerbum cordi haberem, quod profecto ita est, πολυμαθῆν νόον οὐ διδάσκει, ipse quidem uoluendis transeundisque multis 15 admodum uoluminibus per omnia semper negotiorum interualla in quibus furari otium potui exercitus defessusque sum, sed modica ex his eaque sola accepi quae aut ingenia prompta expeditaque ad honestae eruditionis cupidinem utiliumque artium contemplationem celeri facilitate compendio ducerent, 20 aut homines aliis iam uitae negotiis occupatos a turpi certe agrestique rerum atque uerborum imperitia uindicarent.

13 Quod erunt autem in his commentariis pauca quaedam scrupulosa et anxia, uel ex grammatica uel ex dialectica uel etiam ex geometrica, quodque erunt item pauca remotiora 25 super augurio iure et pontificio, non oportet ea defugere quasi aut cognitu non utilia aut perceptu difficilia. Non enim fecimus

§11 alba—linea] Otto 1890: 11 (sb)

§12 Heraclit. 22 B 40 DK = EGP 9 D20

1 immediate] immediate P 3 inscriptionis C, rec. : scriptiois PRD 9 conuerrebant Erasmus 1508: 61r; conuertebant E 10 ad a p̄c quam C; cum PRD reppererit] repperit C : comprehenderit R 12 Heracliti om. P 13 uerbum de Buxis : uerbum E 13-14 Graeca corrupte CD, om. R 14 ob Salmasius : τ P 16 defessusque sum] defessus questum P̄R §§3-4 om. D 24 geometrica PRC : geometria S, sed u. Clc. Imu. 1. 36, Mhr. NH 2. 248

altos nimis et obscuros in his rebus quaestionum sinus, sed primitias quasdam et quasi libamenta ingenuarum artium dedimus, quae uirum ciuiliiter eruditum neque audisse unquam neque attigisse, si non inutile, at quidem certe indecorum est.

14 Ab his igitur, sicuti forte nonnumquam tempus uoluptasque erit lucubratiunculas istas cognoscere, petium impetratumque uolumus, ut in legendo quae pridem scierint non aspernentur quasi nota inuulgataque. 15 Nam equid tam remotum in literis est quin id tamen complusculi sciant? Et satis hoc blandum est, non esse haec neque in scholis decantata neque in commentariis protrita. 16 Quae porro noua sibi ignotaque offenderint, aequum esse puto ut sine uano obtrectatu considerent an minutae istae admonitiones et pauillulae nequequam tamen sint uel ad alendum studium uescae uel ad oblectandum fouendumque animum frigidae, sed eius seminis generisque sint ex quo facile adolescant aut ingenia hominum uegetiora aut memoria adminiculatio aut oratio sollertior aut sermo corruptior aut delectatio in otio atque in ludo liberalior. 17 Quae autem parum plana uidebuntur aut minus plena instructaque, petimus, inquam, ut ea non docendi magis quam admonendi gratia scripta existiment, et quasi demonstratione uestigiorum contenti, persequantur ea post, si libebit, uel libris repertis uel magistris. 18 Quae uero putauerint reprehendenda, his, si audiebunt, succenseant unde ea nos accepimus; sed enim quae aliter apud alium scripta legerint, ne iam statim temere obstrepant,

4 inutile (i.e. ἀνοφελές = βαλβερὸν, cf. ThLL vi/2a. 278. 62-279. 52) Ascensius 1517: utile E: inuulue Nettleship 1884 at Aldobrandus: aut E 8 Nam ecquid Madvig 4873: 584 n. 1: nam et quid PRCs (idem quid D) 13 et pauillulae Gronovius 1687: 7: epauillulae PRC: pauillulae Ds 14 oblectandum G5: oblectandum P: oblectandum D 17 oratio etiam Macrobi. Sat. pr. 11: ratio R, Lambecius 1647: 115-116, sed oratio ad argumentationem pertinet, sermo ad Latinitatem 18 delectatio Gronovius 1687: 7: delectatio fere PRCs: (delectatio D) 19 instructaque PR 24 (si) quae Fr. Skutsch, sed potius (is) obstrepant subuidendum* 25 temere Carrio: tempore E obstrepantj optrepant R

sed et rationes rerum et auctoritates hominum pensitent quos illi quosque nos securi sumus.

19 Erit autem id longe optimum, ut qui in lectitandis (percontando) scribendo commentando numquam uoluptates, numquam labores ceperunt, nullas hoc genus uigilias uigilarunt neque ullis inter eisdem Musae aemulos certationibus disceptationibusque elimati sunt, sed interperiarum negotiorumque pleni sunt, abeant (percontando scribendo) a Noctibus his procul atque alia sibi oblectamenta quaerant. Vetus adagium est:

10 Nil cum fidibus graculos(t), nihil cum amatrachino sui.

20 Atque etiam, quo sit quorundam male doctorum hominum scaecitas et inuidia irritior, mutuabor ex Aristophanae choro anapaesta pauca, et quam ille homo festiuissimus fabulae suae spectandae legem dedit, eandem ego commentariis his legendis dabo, ut ea ne attingat neue adeat profestum et profanum uulgus a ludo musico diuersum. 21 Versus legis datae hi sunt:

4 εὐφμεῖν χρῆ καὶ ἐξίτρασθαι τοῖς ἡμετέροις χοροῖσιν
 355 ὄστις ἀπειροσ τοιῶνδε λόγων ἢ γνώμη μὴ καθαρεύει
 ἢ γενναίων ὄργια Μουσῶν μὴτ' εἶδεν μὴτ' ἐχόρευεν,
 369 τοῦτοισ αὐδῶ καὶ θῆς ἀπαυδῶ καὶ θῆς τὸ τρίτον μάλ' ἀπαυδῶ
 ἐξίτρασθαι μύσταις χοροῖς, ἡμεῖς δ' ἀνεγέμετε μολπήν
 καὶ παννυχίδασ τὰς ἡμετέρας, αἰ τῆδε πρέπουσιν ἐορτῆ.

§19 Otto 1890: 155 (766) = Inc. fr. 9 PPL¹

§21 Ran. 354-6. 369-71

1 et rationes PC: extractions R: detractationes D: tractationes W, Bernadus: tractiones S 3-4 percontando huc trahit Gronovius 1651: post abeant E 8 abeantj labean PR del Gronovius 1651: post disceptationibus traherat Carrio 10 nil L. Müller 1864: 61 tacite: in(c)hili E² graculost Hertz: graculos RC: graculo D, de Buxis: gr(a)eculos P5 12-13 choro anapaesta Victorius 1554: 255 (1582: 194), qui etiam uul. 354-6 contextui restituit: chorona pesta fere PC5: choropaesta R: om. D 17-22 uersus praebent PC tantum 22 in Aristophane ἐορτῆ scriptissimam (ita enim tituli Attici)

22 Volumina commentariorum ad hunc diem uiginti iam facta sunt. 23 Quantum autem uitae mihi deinceps deum uoluntate erit, quantumque a tuenda re familiari procurandoque cultu liberorum meorum dabitur otium, ea omnia subsiciua et subsecundaria tempora ad colligendas huiuscemodi memoriarum 5 delectatiunculas conferam. 24 Progredietur ergo numerus librorum, diis bene iuuantibus, cum ipsius uitae quantuli quomque fuerint progressibus, neque longiora mihi dari spatia uiuendi uolo quam dum ero ad hanc quoque facultatem scribendi com- mentandiue idoneus.

# # # # #

25 Capita rerum quae cuique commentario insunt exposui- mus hic uniuersa, ut iam statim declaratur quid quoque in libro quaeri inueniriue possit.

(LIBRO PRIMO HAEC INSUNT)

A Quali proportione quibusque collectionibus Plutarchus ratio- natum esse Pythagoram philosophum dixerit de comprehen- 15 denda corporis proceritate qua fuit Hercules, cum uitam inter homines uiueret.

B Ab Herode Attico C.V. tempestiue deprompta in quendam iactantem et gloriosum adulescentem, specie tantum philosophiae 20

3 a tuenda re PCD: ad uendare R: acuent a re fere s 4 subsiciua PG: subci-
sua D: subsiciua C: suc(c)ina fere s 7 quomque Pr. Stautsch: cumque (-cumque)
s: quique PRC 8 mihi—uiuendij uiuendi spatia tantum R 9 quoque Seb.
Cryphius 1537: quoque C: quo PDs: quod, quid rec. pauc^o §25 om. his incul-
catis capitula primi libri hic relinco R 14 lemmata ante libras quaeque suos in lib.
1-7 ap. in lib. 9-10 ff. ibi uel ante capitulum quodque suum uel ante 1. 1 s; carent R et usque
ad librum 8 D; lemmata libri 1 om. rec. multi 19 C.V. (= clarissimo uiro) VP: cur
C: consulari uiro s 20 iactantem Hertz: iactatum E: iactabundum Egrathius

sectatorem, uerba Epicteti Stoici, quibus festiuiter a uero Stoico seiunxit uolgus loquacium nebulonum qui se Stoicos nuncuparent.

I Quod Chilo Lacedaemonius consilium anceps pro salute amici cepit; quodque est circumspecte et anxie considerandum an pro utilitatibus amicorum delinquendum aliquando sit; notataque inibi et relata quae et Theophrastus et M. Cicero super ea re scripserunt.

Δ Quam tenuiter curioseque explorauerit Antonius Iulianus in oratione M. Tullii uerbi ab eo mutati argutiam.

E Quod Demosthenes rhetor cultu corporis atque uestitu probris obnoxio infamiae munditia fuit; quodque item Hortensius orator ob eiusmodi munditias gestumque in agendo histrioni- cum Dionysiae saltatriculae cognomento compellatus est.

F Verba ex oratione Metelli Numidici quam dixit in censura ad populum; cum eum ad uxores ducendas adhortaretur; eaque oratio quam ob causam reprehensa et quo contra modo defensa sit.

Z In hisce uerbis Ciceronis ex oratione quinta in Verrem, 'hanc sibi rem praesidio sperant futurum', neque mendum esse neque uitium, errareque istos qui bonos libros uiolant et futuram scribunt; atque ibi de quodam alio Ciceronis uerbo dictum quod probe scriptum perperam mutatur; et aspersa pauca de modulis numerisque orationis quos Cicero auide 25 sectatus est.

H Historia in libris Sotionis philosophi reperta super Laide meretrice et Demosthene rhetore.

4 Iacetonius C 7 inibi] etiam ibi C 13-14 histriomum E, corr. de Buxis
17 quod contra modum E, corr. de Buxis 19 hisce] his V^{ae} 22 futuram
rec.: futura aP 26 fociomis rec.

⊙ Quis modus fuerit, quis ordo disciplinae Pythagoricae; quantumque temporis imperatum obseruatumque sit discendi simul ac tacendi.

I Quibus uerbis compellauerit Fauorinus philosophus adulescentem casce nimis et prisce loquentem.

IA Quod Thucydides, scriptor inclutus, Lacedaemonios in acie non tuba sed tibiis esse usos dicit, uerbaque eius super ea re posita; quodque Herodotus Alyattrem regem fidicinas in procinctu habuisse tradit; atque inibi quaedam notata de (C.) Gracchi fistula contionaria.

IB Virgo Vestae quid aetatis et ex quali familia et quo ritu quibusque caerimoniis ac religionibus ac quo nomine a pontifice maximo capiat; et quo statim iure esse incipiat simul atque capta est; quodque ut Labeo dicit nec intestato cuiquam nec eius intestatae quisquam iure heres est.

II Quaesitum esse in philosophia quidnam foret in recepto mandato rectius, idne omnino facere quod mandatum est, an nonnumquam etiam contra, si id speres ei qui mandauit utilis fore; superque ea quaestione expositae diuersae sententiae.

IA Quid dixerit feceritque C. Fabricius, magna uir gloria magnisque rebus gestis, sed familiae pecuniaeque inops, cum ei Samnites tanquam indigenti graue aurum donarent.

IE Quam inportunum uitium plenumque odii sit futtilis inanisque loquacitas, et quam multis in locis a principibus utriusque linguae uiris detestatione iusta culpata sit.

2 dicendi s 5 caste Vs 8 fidicinas| immo fithicinas 9 inibi| ibi C
addidi 12 quo nomine Carrio : cognomine E (cognitione C) 15 eius| ei
C. Hosius : anue delendum? 20 magna uir PGs : uir magna V 22 donarent
14 offerrent, διδόντων Καυρητών 23 inportunum| inoportunum Vs inde ab
(inportunum) inc. A plenumque odii post. 1. 14 donarent s futtilis| subtilis Vs :
futalis Vs 25 detestationem A culpata| culpa A

IF Quod uerba istaec Quadrigari ex annali tertio, 'ibi mille hominum occiditur', non licenter neque de poetarum figura, sed ratione certa et proba grammaticae disciplinae dicta sunt.

IZ Quanta cum animi aequitate tolerauerit Socrates uxoris ingenuum intractabile; atque inibi quid M. Varro in quadam satira de officio mariti scripserit.

IH Quod M. Varro in quarto decimo diuinarum L. Aelium magistrum suum in ἐπιμολογία falsa reprehendit; quodque idem Varro in eodem libro falsum farris ἐπιμολον dicit.

IO Historia super libris Sibyllinis ac de Tarquinio Superbo rege. K Quid geometrae dicant ἐπιπέδον, quid κρεπέον, quid κίββον, quid γράμμη, quibusque ista omnia Latinis uocabulis appellentur.

KA Quod Iulius Hyginus affirmatissime contendit legisse se librum P. Vergilii domesticum (ubi) scriptum esset 'et ora tristia temptantium sensus torquebit amaror', non quod uolgus legeret 'sensu torquebit amaror'.

KB An qui causas defendit recte Latineque dicat superesse (se) is quos defendit; et superesse proprie quid sit.

KI Quis fuerit Papirius Praetextatus, quae(que) istius causa cognomenti sit, historiaeque {ista} omnis super eodem Papirio cognitu iuctunda.

1. istaec A : ista haec ap (ista Vs) Quadrigari A : quadrigari s : quadrigali ap ex
et V hominum om. C 3 grammatica A sunt lucusque A 4 tolerauit V
5 inibi| ibi C 7 diuinarum Bernardi Perini 1978-9; 260-1 = 2001: 316 :
humanarum E L (A)elium ap : l. lelium Ks 8 suum (ei) E; corr. Hertz
9 ἐπιμολογία... ἐπιμολον P : ἐπιμολογία V : ἐπιμολογία...
ἐπιμολον C 10 rege lucusque P deest Pms 11 quid κρεπέον om. C
κρεπέον V posthac deprauationes codicum in Graecis non notabuntur
12 appellenunt| appellerunt C 13 hignibus 14 add. Hertz 15 temp-
tatum C sensus a : sensu s amaror s : amaro a 17 add. Carrio: en
dicat(ur)? 18 Is Hertz post. Jac. Gronouium (Iis) : id E : ei Carrio* quos Jac.
Gronouius : quod E : quem Gronouius 1687: 31 proprie superesse C
19 addidi* 20 delent

KA Tria epigrammata trium ueterum poetarum, Naeui Plauti Pacuui, quae facta ab ipsis sepulchris eorum incisa sunt.

KE Quibus uerbis M. Varro indutias definiuit; quaesitumque inibi curiosius quaenam ratio sit uocabuli indutiuarum.

KF Quem in modum mihi Taurus philosophus responderit percontanti an sapiens irasceretur.

(LIBRO SECVNDO HAEC INSVNT)

A Quo genere solitus sit philosophus Socrates exercere patientiam corporis; deque eiusdem uiri temperantia.

B Quae ratio obseruatioque officiorum esse debeat inter patres filiosque in discumbendo sedendoque atque id genus rebus domi forisque, si filii magistratus sint et patres priuati; superque ea re Tauri philosophi dissertatio et exemplum ex historia Romana petitum.

Γ Qua ratione uerbis quibusdam uocabulisque ueteres immiserint H litterae spiritum.

Δ Quam ob causam Gaius Bassus genus quoddam iudicii diuinationem appellari scripserit; et quam alii causam esse eiusdem uocabuli dixerint.

E Quam lepide signateque dixerit Faurinus philosophus quid intersit inter Platonis et Lysiae orationem.

2 paucuuu C eorum a: ipsorum s 4 inibi ibi C habet φ 5 mihi post taurus C: om. φ respondit C 7 solitus bis P 8 temperantia rec. pauci, Mercurus ap. Jac. Gronouium: patientia E: prudentia w 10 sedendoque -que C id genus s: ingenus f (ingenius C) 11-13 SI-petitum cum 2, 3 coniungunt VP (Exemplum-petitum tantum C): capitulum per se rec. multi 11 magistratus bis C 16 Gabius E, corr. Hertz 1833 18 dixerunt E, corr. Carrio 19 signateque Falsler 1713b: 140: designateque E: consignateque Barigazzi 1970: 686, prob. Bernardi Perini 1978-9: 261-2 = 2001: 317 cl. 1. 15. 12. 1. 25. 8 philosophus Faurinus C 20 rationem C

KA Quibus uerbis ignauiter et abiecte Vergilius usus esse dicatur; et quid his qui inprobe (id) dicunt respondeatur.

KE De officio erga patres liberorum; deque ea re ex philosophiae libris in quibus scriptum quaesitumque est an omnibus patris iussis obsequendum sit.

H Quod parum aequa reprehensio Epicuri a Plutarcho facta sit in synlogismi disciplina.

Θ Quod idem Plutarchus euidenti calumnia uerbum ab Epicuro dictum insectatus sit.

I Quid sint fausae Capitolinae; et quid super eo uerbo M. Varro Seniuo Sulpicio quaerenti rescripserit.

IA De Sicinio Dentato, egregio bellatore, multa memoratu digna.

IB Considerata perpenaqua lex quaedam Solonis speciem habens primorem iniquae iniustaeque legis, sed ad usum et emolumentum salubritatis penitus reperta.

IT Liberos in multitudinis numero etiam unum filium filiamue ueteres dixisse.

IA Quod M. Cato in libro qui inscriptus est Contra Tiberium exulem† stitisses uadimonium per I litteram dicit, non stitisses; eiusque uerbi ratio reddita.

IE Quod antiquitus actati senectae potissimum habiti sunt ampli honores; et cur postea ad maritos et ad patres idem isti

2 add. hic Hertz 1853. ante improbe Carrio his ijs rec.* 3 deque et que C 6 reprehensio] responsio C facta Gronouius 1687: 41: pacta ad P: peracta s 7 disciplinatu C 11 Sulpicio] suplicio P: supplicio C 12 Dentato] dendato VP 15 primorem s: primo rem VP: primo rei C 16 et emolumentum] emolumentumque C 17 filiamue €, rec.: filiamque w: filiam E 19 M. Cato] marcus .c. C 19-20 Tiberium exulem†] u. ad 2. 14. 1 21 reddita om. C 22 sunt] sint de Buxis*

honores delati sint; atque ibi de capite quaedam legis Iuliae septimo.

IF Quod Caesellius Vindex a Sulpicio Apollinari reprehensus est in sensu Vergiliani enarratione.

IZ Cuiusmodi esse naturam quarundam praepositionum s M. Cicero animaduertit; disceptatumque ibi super eo ipso quod Cicero obseruauerat.

IH Quod Phaedon Socraticus seruus fuit; quodque item alii (philosophi) compluscui seruinitem seruierunt.

IO Rescribere uerbum quid sit; et quam habeat ueram atque propriam significationem.

K Quae uolgo dicuntur uitaria, id uocabulum ueteres non dixisse; et quid pro eo P. Scipio in oratione ad populum, quid postea M. Varro in libris de re rustica dixerit.

KA Super eo sidere quod Graeci Amaxan, nos Septentriones uocamus; ac de utriusque uocabuli ratione et origine.

KB De uento Iapyge, deque aliorum uentorum uocabulis regionibusque accepta ex Fauorini sermonibus.

KT Consultatio diiudicatioque locorum facta ex comoedia Menandri et Caecilii quae Plocium inscripta est.

KA De uetere parsimonia; deque antiquis legibus sumptuariis.

KE Quid Graeci ἀναλογίαν, quid contra ἀνωμαλίαν uocent.

1 sint VP, rec. : sunt C5 3 quodam C Casellius a Sulpicio] supplicio
PC 4 sensu V 6 Cicero] Ciceronis V^{ac} animaduertit C -que om. C
8 Phaedon] fedron C iter C 9 add. Carrio seruierunt seruinitem C
10 Res scrie P : Nescire V 12 uitaria] inuaria P 14 dixerit (hinc susti)
VP, (sumsu) C, (huic) s 15 amaxan] amuxan C : ἀμαξαν rec. 16 et
origine om. C 19 consulario VP loquorum V : uerborum C 20 plogium
aP est] sunt C 22 Graeco habent aP

KF Sermones M. Frontonis et Fauorini philosophi de generibus colorum uocabulisque eorum Graecis et Latinis; atque inibi color spadix cuiusmodi sit.

KZ Quid T. Castricius existimari super Sallustii uerbis et Demosthenis, quibus alter Philippum descripsit, alter Sertorium.

KH Non esse compertum cui deo rem diuinam fieri oporteat cum terra mouet.

KΘ Apologus Aesopi Phrygis memoratu non inutilis.

Λ Quid obseruatum sit in undarum motibus quae in mari alio atque alio modo fiunt Austris flantibus Aquilonibusque.

(LIBRO TERTIO HAEC INSVNT)

A Quaesitum atque tractatum quam ob causam Sallustius auriam dixerit non animum modo uirilem, sed corpus quoque ipsum effeminare.

B Quemnam esse natalem diem M. Varro dicat, qui ante noctis horam sextam postue eam nati sunt; atque inibi de temporibus terminisque dierum qui ciuiles nominantur et usquequaque genitum uarie obseruantur; et praeterea quid Q. Mucius scripserit super ea muliere quae a marito non iure se usurpauisset, quod rationem ciuilis anni non habuerit.

I De noscendis explorandisque Plauti comoediis, quoniam promisce uerae atque falsae nomine eius inscriptae feruntur;

2 (et) Gr(a)ecis C 3 spadix om. C 4 existimauit C 8 moueat V^{ac}
9 pyrgis C 10 quae] qui Carrio, sed u. 2. 30. 1 quas 11 modo finij] motu
fuerit C 12 queshum (est) C 13 modo s : (non) modo aP 15 #uenam
P 16 inibi de] inibidem V 17 qui] quā uel quoniam rec. multi, q(uonia)m
qui dicitur s : deorum aP usquequaque] usque quam C 18 Mucius]
nuntius C 19 quae a C : qui a V : quia P, (maritum) s se om. s 20 anni
non] annium C 22 atque] aequae V

atque inibi quod Plautus et Naeuius in carcere fabulas scriptarint.

Δ Quod P. Africano et aliis tunc uiris nobilibus ante aetatem senectam barbam et genas radere mos patrius fuit.

E Deliciarum uitium et mollities oculorum et corporis ab Arcesila philosopho cuidam obprobata acerbe simul et festiuit.

F De ui atque natura palmae arboris, quod lignum ex ea ponderibus (in)positis renitatur.

Z Historia ex annalibus sumpta de Q. Caedicio tribuno militum; uerbaque ex originibus M. Catonis apposita quibus Caedici uirtutem cum Spartano Leonida aequiperat.

H Litterae eximiae consulum C. Fabricii et Q. Aemilii ad regem Pyrrum a Q. Claudio scriptore historiarum in memoriam datae.

Θ Quis et cuiusmodi fuerit qui in prouerbio fertur equus Seianus; et qualis color eorum sit qui spadices uocantur; deque istius uocabuli ratione.

I Quod est quaedam septenarii numeri uis et facultas in multis naturae rebus animaduersa, de qua M. Varro in hebdomadibus disserit copiose.

IA Quibus et quam friuolis argumentis Accius in didascalis utatur, quibus docere nititur Hesiodum esse quam Homerum natu antiquiorem.

2 scriptarent P 4 barbam i.g. mentum barbatur, quod Graeci γένειον dicunt genas] genus C (non) radere C 6 ante cuidam aut post id ex- cūse aliquid uidetur, uelut (molliori) aut (diuiti) arte sila P obprobata V^{ae} 8 de (quodque) uel (et quod) quominus cogites distat 6. 12. cap. 9 ad- didi* 10 de Q. de Buxis : de que P : deque a⁵ 11 originibus] ori- gine C 12 equipperat V 13 Licte V et Q. V : et que PC : et s 14 Claudio V^{ae} scrittore V 15 Quis] Eius C 16 colore quorum P quis padices P 17 de questius VP 18 facultas] potestas C 23 natum VP

IB Largum atque auidum bibendi a P. Nigidio, doctissimo uiro, noua et prope absurda uocabuli figura bibosum dictum.

IF Quod Demosthenes etiamtum adulescens, cum Platonis philosophi discipulus foret, audito forte Callistrato rhetore in contione populi destitit a Platone et sectatus Callistratum est.

IA *Dimidium librum legi* aut *dimidium fabulam audiuit* aliaque huiuscemodi qui dicat uitiose dicere, eiusque uitii causas reddere M. Varronem, nec quemquam ueterum hisce uerbis ita usum esse.

IE Exstare in literis perque hominum memorias traditum, quod repente multis mortem attulit gaudium ingens insperatum interclusa anima et uim magni nouique motus non sustinente.

IF Temporis uarietas in puerperis mulierum quanam sit a medicis et a philosophis tradita; atque inibi poetarum quoque ueterum super eadem re opiniones, multaque alia auditu atque memoratu digna; uerbaque ipsa Hippocratis medici ex libro illius sumpta qui inscriptus est *Περί τροφῆς*.

IZ Id quoque esse a grauisimis uiris memoriae mandatum, quod tris libros Philolai Pythagorici et Aristoteles paucos Speusippi philosophi mercati sunt pretiis fidem non capientibus.

1 bibendi s: uideudi aP 2 absurdū C bibosum s: uinosum aP 3 cum 3. 12 coniungunt aP 4 Calli-] galli. aP utriusque 5 populi om. C 6 Dimidium C 8 ueterum rec. pauci: ueterem aP s isce C 11 attulit] uel C 14 puerperis C s a-philosophis P 15 a om. V s : a philosophis et medicis C 16 rel. se a⁶ opiniones rec. : opinione aP s 17 ipsa] ipsi C 18 qui inscriptus V s : cumscriptus P : conscriptus C 3. 17 cum 3. 16 coniungunt VP 20 tris a : tres P s 20-1 pauculos om. C 21. Speusippi] spe usi P pretiis] preter P non om. C

I^H Quid sint pedarū senatores et quam ob causam ita appellati; quamque habeant originem uerba haec ex edicto tralatitio con- sulum, 'senatores quibusque in senatu sententiam dicere licet'.
I^o Qua ratione Gaius Bassus scripserit parum hominem appellatum, et quam esse eius uocabuli causam putarit; et con- tra quem in modum quibusque uerbis Faurinus hanc traditio- nem eius eluserit.

{LIBRO QVARTO HAEC INSVNT}

A Sermo quidam Faurini philosophi cum grammatico iactan- tiore factus in Socraticum modum; atque ibi in sermone dictum quibus uerbis penus a Q. Scaeuola definita sit; quodque eadem definitio culpata reprehensaque est.

B Morbus et uitium quid differat; et quam uim habeant uocabula ista in edicto aedilium; et an eunuchus et steriles mulieres redhiberi possint, diuersaque super ea re sententiae.

Γ Quod nullae fuerunt rei uxoriae actiones in urbe Roma ante Caruilianum diuortium; atque inibi quid sit proprie paelex, quaeque eius uocabuli ratio sit.

Δ Quid Seruius Sulpicius in libro qui est De dotibus scripserit de iure atque more ueterum sponsaliorum.

E Historia narrata de perfidia haruspicum Etruscorum; quodque ob eam rem uersus hic a pueris Romae urbe tota cantatus est, 'Malum consilium consultori pessimum est.'

1. pedarii C 4 Gabius w; Gaius f; gnius s 5 eius esse C putaret C
6-7 traditionem C 8-9 iactantiore P^o s; iactantione P^o C; iactantione V
11 reprehensa C estj sit C 12 quid quod P differant C^o 13 edictio C
an s; ne V; om. PC 14 adhiberi possunt C 16 caruilianum C quid
quod P 17 eius s; eis ap sit ratio C 18 qui que C 20 narrat ade
V; narrat de P &ruscorum V quoque V^o

F Verba ueteris senatusconsulti (po) sita, quo decretum est hostiis maioribus expandum, quod in sacrario hastae Martiae mouissent; atque ibi enarratum quid sint hostiae succidanae, quid item porca praedanae; et quod Capito Ateius ferias quas- dam praedanae appellauit.

Z De epistula Valerii Probi grammatici ad Marcellum scripta super accenti nominum quorundam Poenicorum.

H Quid C. Fabricius de Cornelio Rufino, homine auaro, dixerit, quem cum odisset inimicusque esset, designandum tamen con- sulem curauit.

Θ Quid significet proprie religiosus; et in quae deuerticula signifi- ficatio istius uocabuli flexa sit; et uerba Nigidii Figuli ex com- mentariis eius super ea re sumpta.

I Quid obseruatum de ordine rogandarum in senatu senten- tiarum; iurgiumque in senatu C. Caesaris consulis et M. Catonis diem dicendo eximentis.

IA Quae qualiaque sint quae Aristoxenus quasi magis comperta de Pythagora memoriae mandauit; et quae item Plutarchus in eundem modum de eodem Pythagora scripserit.

IB Notae et animaduersiones censoriae in ueteribus monumen- tis repertae memoria dignae.

1. ueteri a. consulti posita Lion; consulti sit a. a.; consultis ita P; consulti ita s; consulti Hertz 2 hostie VP Martiae mari V; arti P 3 mouisset V quid quod P succidanae V 4 porca C, Gronovius 1687: 91; tempore a VP; tempora s quod om. V^o; Ateius Carrio; atque C et fere s; ad eius VP 7 super rec. pauci; supra E accentu rec.; accentum s; centum ap 8 quod P C.; cato C auare a 9 obisset C 11 quod P 12 nigidii s; nicidii ap 14 quod P rogandarum C 15 iurgiumque Boet 1887: 3-4; iurgio- rum qui ap; iurgiorumque s 17 qualia C Aristoxenus rec.; aristoxenus V^o; aristoxenus V^o; aristoxenus C^o 18 item iter C 21 reper memorie V

II Quod incentiones quaedam tibarum certo modo factae ischiacis mederi possint.

IA Narratur historia de Hostilio Mancino aedili curuli et Manilia meretrice; uerbaque decreti tribunorum, ad quos a Manilia prouocatum est.

IE Defensio a culpa sententia ex historia Sallustii quam iniqui eius cum insectatione maligna reprehenderant.

IF De uocabulis quibusdam a Varrone et Nigidio contra cotidiani sermonis consuetudinem declinatis; atque inibi id genus quaedam cum exemplis ueterum relata.

IZ De natura quarundam particularum quae praepositae uerbis intendi atque produci barbare et inscite uidentur exemplis rationibusque plusculis disceptatum.

IH De P. Africano superiore sumpta quaedam ex annalibus memoratu dignissima.

IO Quid M. Varro in logistorico scripserit de moderando uictu puerorum inpubium.

K Notati a censoribus qui audientibus iis dixerant ioca quaedam intempestiuer; ac de eius quoque nota deliberatum qui steterat forte apud eos oscitabundus.

1. intentiones C 2. ischiacis de Buxis: sciatis V. (facta es sciatis) P: chiatis C; sciatis fere s possint VP 4. 14 cum 4. 13 coniungunt ap 3. narratur s: narratu ap aedili curuli scripsi: (a)edili s: (e)edilium ap: aedilium Cramer: aedilium curulium Hertz in apparatu* (etiam 4) manilia rec.: manilia ap: manilia s 4. decrete C 5. est om. C 6. a om. P culpa s: culpe ap iniqui PC: iniqui V: inimici s 7. insectationem ap maligna w. Tränkle 1983: 107. coll. Amm. 29. 1. 18 (et Oros. hist. 7. 29. 2): maligne s: maligni ap reprehenderant Tränkle: runt V; de Buxis: runt VP; 9. (in) id E, corr. rec. 10. quaedam cum) que dactum V 11-12. De--intendi om. C 12. uidentur rec.: uidetur ap: uideretur s 14. P. (paff) P: om. as 16. quod P logistorico Egnatius: longi (longa s) historia (hy) E 18. iis PC: hiis V: his s 19. ac de s: accede ap

(LIBRO QUINTO HAEC INSVNT)

A Quod Musonius philosophus reprehendit improbauitque laudari philosophum disserentem a uociferantibus et in laudando gestientibus.

B Super equo Alexandri regis, qui Bucephalas appellatus est.

5 I Quae causa quodque initium fuisse dicitur Protagorae ad philosophiae litteras adeundi.

Δ De uerbo *διουκισμο*, quod uolgo incognitum, set a uiris doctis multifariam in libris scriptum est.

E Cuiusmodi ioco incauillatus sit Antiochum regem Poenus Hannibal.

F De coronis militaribus, quae sit earum triumphalis, quae obsidionalis, quae ciuica, quae muralis, quae castrensis, quae naualis, quae oualis, quae oleaginea.

Z Personae uocabulum quam lepide interpretatus sit, quamque esse uocis eius originem dixerit Caius Bassus.

H Defensus error a Vergilii uersibus quos arguerat Iulius Hyginus grammaticus; et ibidem quid sit lituus; deque *ἐτυμολογία* uocis eius.

Θ Historia de Croesi filio sumpta ex Herodoti libris.

20 I De argumentis quae Graece *ἀντιτροπέφωρα* appellantur, a nobis reciproca dici possunt.

IA Biantis de re uxoria syllogismum non posse uideri *ἀντιτροπέφωρ*.

1. philosophus om. C 5. dicitur VP 7. duodeicesimo E, corr. Hertz set Hertz: est E 13. oleaginea V 15. gainis s 17. Hyginus] niginus C: higinus s 19. filio sumpta s: filium tam ap orodoti PC 22. Biantis uel Biantis rec.: Biantis s: iantis P: Liantis V: Hyantis C

- IB De nominibus deorum populi Romani Diiouis et Vedioius.
 II De officiorum gradu atque ordine moribus populi Romani
 obseruato.
 IA Quod Apion, doctus homo, qui Plistonices appellatus est,
 uidisse se Romae scripsit recognitionem inter sese mutuum ex
 vetere notitia hominis et leonis.
 IE Corpusne sit uox an asomaton uarias esse philosophorum
 sententias.
 IF De ui oculorum, deque uidendi rationibus.
 IZ Quam ob causam dies primi post Kalendas Nonas Idus atri
 habeantur; et cur diem quoque quartum ante Kalendas uel
 Nonas uel Idus quasi religiosum plerique uitent.
 IH An quid et quantum differat historia ab annalibus; superque
 ea re uerba posita ex libro rerum gestarum Sempronii Asellionis
 primo.
 IO Quid sit adoptatio, quid item sit adrogatio, quantumque
 haec inter se differant; uerbaque eius quae qualiaque sint qui in
 liberis adrogandis super ea re populum rogat.
 K Quod uocabulum Latinum soloecismo fecerit Capito Siniuius;
 quid autem id ipsum appellauerint ueteres Latini; quibusque
 uerbis soloecismum definierit idem Capito Siniuius.

1 Diiouis et Vedioius VP₅ : de iouis et iunonis C : duonis et neduonis rec. :
 Diiouis et Vedioius Hertz* 5 sese] se D₅ 6 notia P et leonis] ede-
 onis V 7 anasomaton a : sana somatori P : a uasomatori uel pistora s : an
 dcauato] de Buxis esse rec. pauci : esse sese V^{ae} : sese VP₅C₅ 12 uitant E,
 corr. Iton* 13 An quid w. Marshall] : inquit C₅ : inquit VP 16 item] inter
 C arro . . . arro . . . arro . . . V quantumcumque V^{ae} 17 qualiaque
 sunt P quid V^{ae} 18 libris C adrogandis C : arro . VP₅ 19 fecerit de
 Buxis : fuerit E Siniuius] siniuius P 20-1 quid—Siniuius om. P 21 so-
 loecismum om. C

KA Pluria qui dicat et *complurians* et *complurians* non barbare dicere,
 sed Latine.

(LIBRO SEXTO HAEC INSVNT)

- A Admiranda quaedam ex annalibus sumpta de P. Africano
 superiore.
 B De Caeselli Vindicis pudendo errore, quem offendimus in
 libris eius quos inscripsit Lectionum antiquarum.
 C Quid Tiro Tullius, Ciceronis libertus, reprehenderit in
 M. Catonis oratione quam pro Rodiensibus in senatu dixit; et
 quid ad ea quae reprehenderat responderimus.
 D Cuiusmodi seruos et quam ob causam Caelius Sabinus, iuris
 ciuilis auctor, pilleos uenundari solitos scripserit; et quae
 mancipia sub corona more maiorum uenerint; atque id ipsum
 sub *corona* quid sit.
 E Historia de Polo histrione memoratu digna.
 F Quid de quorundam sensuum naturali defectione Aristoteles
 scripserit.
 G An *adfatim*, quasi *admodum*, prima acuta pronuntiandum sit;
 et quaedam itidem non incuriose tractata super aliarum uocum
 accentibus.
 H Res ultra fidem tradita super amatore delphino et puero
 amato.

1 Pluria C : Luria V 1-2 sed latine dicere C 3 admiranda quaedam]
 admirandam P 5 De Caeselli Vindicis] Lete sellumdicis V : Betesellum
 dicis P 7 quid de Buxis : quod E reprehendit C 9 responderimus C
 10 Cuiusmodi C₅ : Huiusmodi VP 17 adfatim Longolius : affatim E
 20 amatore] amatores VP

© *Peposci* et *memordi*, *pepugi* et *sepondi* et *cecurri* plerosque ueterum dixisse, non uti postea receptum est dicere per O aut per V litteram in prima syllaba positam, atque id eos Graecae (o)rationis exemplo dixisse; praeterea notatum quod uiri non indocti neque ignobiles a uerbo *descendo* non *descendi* sed *descenditi* dixerunt.

I (V) *ususcapio* copulate recto uocabuli casu dicitur, ita *pignoris-cappio* coniuncte eadem uocabuli forma dictum esse.

IA Neque *leuitatem* neque *nequitiam* ea significatione esse qua in uulgi sermonibus dicuntur.

IB De tunicis *chirodytis*, quod earum (usum) P. Africanus Sulpicio Galo obiecit.

IF Quem classicum dicit M. Cato, quem infra classen.

IA De tribus dicendi generibus; ac de tribus philosophis qui ab Atheniensibus ad senatum Romanum legati sunt.

IE Quam seuerē moribus maiorum in fures uindicatum sit; et quid scripserit Mucius Scaeuola super eo quod seruandum datum commodatumue esset.

IF Locus exscriptus ex satira M. Varronis quae Peri edesmaton inscripta est de peregrinis ciborum generibus; et appositi uerus Euripidi quibus delicatiorum hominum luxuriantem gulam confutauit.

1 Depoposci C^s momordi s. bis C pupugi C; pepugi pupugi s spondu-
cucurri C^s cecuri VP 3 id eos Hertz 1853: ideo E 4 (o)rationis
scripsi, cf. 1. 7. 8: rationis VP (om. C) non om. V 5 descendij discendi V;
discendis P 5-6 descendidi de Buxis: discendi E 7 add. Gronovius 1687:
132 ususcapio rec. : ususcapio ad P^s discitur P 8 conuicte C 10 uul-
gij uulgis VP 11 chirodytis u. Marx 1904-5: ff. 33-4 ad Lucil. fr. 71 quod cf. 3.
6. cap. add. de Buxis 12 Gallo E, corr. Heraeus (u. Mommsen 1861: 355 n. 78a ~
1864-79 l. 119 n. 102) 14 dicendij discendi V 15 Romanum de Buxis: rome
E 17 Mucius (Munius) M: marcihus VP: M. C^s quodj etiam C 19 es-
criptus s: excerptus C Peri edesmaton] peridosmaton C 21 Euripidis C^s

IZ Sermo habitus cum grammatico insolentiarum et imperi-
tiam pleno de significatione uocabuli quod est *obnoxius*; deque
eius uocis origine.

IH De obseruata custodiaque apud Romanos iuris iurandi sanc-
timitonia; atque inibi de decem captiuis quos Romam Hannibal
deiuuro ab his accepto legauit.

IO Historia ex annalibus sumpta de Tiberio Graccho,
Gracchorum patre, tribuno plebis; atque inibi tribunicia decreta
cum ipsis uerbis relata.

IK Quod Vergilius a Nolanis ob aquam sibi non permissam susu-
lit e uersu suo *Nolanam* et posuit *oram*; atque ibi quaedam alia de
iucunda consonantia litterarum.

KA *Quoad uiuet* (et) *quoadque morietur*, cur id ipsum temporis
significent, cum ex duobus sint facta contrariis.

KB Quod censors equum adimere soliti sunt equitibus corpu-
lentis et praepinguibus; quaesitumque utrum ea res cum igno-
minia an incolumi dignitate equitum facta sit.

(LIBRO SEPTIMO HAEC INSVNT)

A Quem in modum responderit Chrysippus aduersum eos qui
prouidentiam consistere negauerunt.

B Quo itidem modo et uim necessitatemque facti constituerit et
esse tamen in nobis consilii iudicique nostri arbitrium confir-
mauerit.

10 permissam non C 11 oram] coram C quaedam] que C 13 del.
Hertz 1853 quoadque w: quo atque ad P: quoad s id ipsum l. q. idem (u. 6. 21. 2).
cf. 10. 12. 3 14 factum V^{re} 19 prouidentia V

I Historia sumpta ex libris Tuberonis de serpente inuisitatae longitudinis.

A Quid idem Tubero nouae historiae de Atilio Regulo a Cartaginiensibus capto litteris mandauerit; quid etiam Tuditanus super eodem Regulo scripserit.

E Quod Alfenus iureconsultus in uerbis ueteribus interpretandis errauit.

F Temere inepteque reprehensum esse a Iulio Hygino Vergilium, quod praepetes Daedali pennas dixit; atque inibi quid sint aues praepetes et quid illae sint aues quas Nigidius inferas appellauit.

Z De Acca Larentia et Gaia Taracia; deque origine sacerdotii Fratrum Arualium.

H Notata quaedam de rege Alexandro et de P. Scipione memoratu digna.

© Locus exemptus ex annalibus L. Pisonis historiae et orationis lepidissimae.

I Historia super *Ἐὐκλειδῶν* Socratico, cuius exemplo Taurus philosophus hortari adulescentes suos solitus ad philosophiam gnauiter sectandam.

IA Verba ex oratione Q. Metelli Numidici quae libuit meminisse; ad officium grauitatis dignitatisque uitae ducentia.

IB Quod neque *testamentum*, sicuti Seruius Sulpicius existimauit, neque *sacellum*, sicuti C. Trebatius, duplicita uerba sunt,

1 inuisit-VP: inuisit-C5-ta-a: -tha-P 4 -nien-VP: -nen-C 7 errauerit C
9 atque] ac quod C inibi quid Carrio: ibi inquit P: ibi inquit a: ibi quid s*
12 de om. C originem P 18 *Ἐὐκλειδῶν* scripti: euclidai PC: euclidadi VP: euclia adl V^{new}: euclide s: Euclida Gronovius 1687: 121* 20 gnauiter C5: nauiter VP* 21 oratione s: hortatione aP 22 grauitatis dignitatisque] grauitatisque C

sed a testatione productum (alterum), alterum a sacro imminutum.

II De quaestiuiculis apud Taurum philosophum in conuiuio agitatae, quae sympoticae uocantur.

5 IA Poeniendis peccatis tres esse rationes a philosophis attributas; et quamobrem Plato duarum ex his meminerit, non trium.

IE (***)

IF Verbum *deprecor* a poeta Catullo inusitate quidem, sed apte positum et propriae; deque ratione eius uerbi exemplisque ueterum scriptorum.

IZ Quis omnium primus libros publice praebuerit legendos; quantusque numerus fuerit Athenis ante clades Persicas librorum in bibliothecis publicorum.

(LIBRO OCTAVO HAEC INSVNT)

15 A *Ἥσπερτα* *noctu* rectene an cum uitio dicatur; et quaenam super istis uerbis grammatica traditio sit; item quod decemuiri in XII Tabulis *nox pro noctu* dixerint.

B Quae mihi decem uerba ediderit Fauorinus quae usurpentur quidem a Graecis, sed sint adulterina et barbara; quae item a me totidem acceperit quae ex medio communique usu Latine loquentium minime Latina sint neque in ueterum libris reperiantur.

1 add. Hertz 1853 (De uerbo *quiesco*, an E littera corripit an produci debeat) rec.*
7:16 cum 7. 14 coniungunt aP 9 catullo s: catullo aP 13 Athenis—
Persicas] immo Alexandreae ante diripiionem 15 lib. 8 s tantum ne om. pars
codd. 17 dixerint Hertz: dixerunt s 18 ediderit] dederit nonnulli
19 sint Bonifinis: sunt s 20 al ad non pauci acceptit nonnulli 21 sint
V fol. 189r (non autem fol. 56r) Carrio: sunt redl.

I Quem in modum et quam severe increperit audientibus nobis Peregrinus philosophus adulescentem Romanum ex equestri familia stantem segnem apud se et assidue oscitantem.

A Quod Herodotus scriptor historiae memoratissimus parum uere dixerit unam solamque pinum arborum omnium caesam 5 nunquam denno ex iisdem radicibus pullulare; et quod item de aqua pluuiiali et niue rem non satis exploratam pro comperta posuerit.

E Quid illud sit quod Vergilius caelum stare pulchere; et quod Lucilius pectus sentibus stare dixit. 10

F Cum post offensiuinculas in gratiam redeatur, expostulationes fieri mutuas minime utile esse; superque ea re et sermo Tauri expositus et uerba ex Theophrasti libro (*Περὶ φιλίας*) sumpta; et quid M. quoque Cicero de amore amicitiae senserit cum ipsius 15 uerbis additum.

Z Ex Aristotelis libro qui (*Περὶ μνημῆτος*) inscriptus est cognita acceptaque de natura et habitu memoriae; atque inibi alia quaedam de exsuperantia aut interitu eius lecta auditaque.

H Quid mihi usu uenerit interpretari et quasi effingere uolenti locos quosdam Platonicos Latina oratione. 20

Θ Quod Theophrastus, philosophus omnis suae aetatis facundissimus, uerba pauca ad populum Atheniensium facturus deturbatus uerecundia obtinuerit; quodque idem hoc Demostheni apud Philippum regem uerba facienti euenierit.

6 et om. nonnulli 9 quid λ^v Asensius 4517 : quod 5 13 addidi
14 amicitiae] et amicitia Fr. Skutsch* 16 add. λ. Hertz (*περὶ τῆς μνημῆτος* iam
Aldebrandus in indice capitulum, fol. 319f) 17 et habitu post memoriae non pauca*
17-18 alia quaedam de Asensius 4517 : de alia quaedam 5 (sed de alia quaedam multi)
18 exsuperantia] exuberantia codd. pauca* lectu audituque digna Thyssius
20 locos] locos nonnulli 22 Atheniensem nonnulli : Athenienē dñi*

I Qualis mihi fuerit in oppido Eleusino disceptatio cum grammatico quodam praestigioso tempora uerborum et puerilia meditamenta ignorante, remotarum autem quaestionum nebulas et formidines capiendis imperitorum animis ostentante.

5 IA Quam festiue responderit Xanthippae uxori Socrates petenti ut per Dionysia largiore sumptu cenitarent.

IB Quid significet in ueterum libris scriptum *plerique omnes*; et quod ea uerba accepta a Graecis uidentur.

II *Cypsoes*, quod homines Afri dicunt, non esse uerbum 10 Poenicum, sed Graecum.

IA Lepidissima altercatio Fauorini philosophi aduersus quendam intempestiuum de ambiguitate uerborum disserentem; atque inibi uerba quaedam ex Naeuo poeta et Cn. Gellio non usitate collocata; atque ibidem a P. Nigidio origines uocabulo- 15 rum exploratae.

IE Quibus modis ignominatus tractatusque sit a C. Caesare Laberius poeta; atque inibi appositi uersus super eadem re eiusdem Laberii.

IF Historia ex libris Heraclidae Pontici iucunda memoratu et 20 miranda.)

4 capiendas non pauca, quorum sunt qui imperatorum exhibent ostentantem non
pauca 5 uxor Socratis nonnulli 6 euitarent non pauca : cenitaret, uictita-
rent dñi 8 a Graecis accepta nonnulli 9 eupsones uel eussones multi; sed
u. Marcioli 1962: 273 dñ. Augustin. serm. 46. 13 13 Gellio non pauca 14-15 uo-
cabulorum origines nonnulli 16 ignominatus pauca, Beroaldus : ignominatus
pauca deriuatione 5, sed u. ThLL I/1. 305. 29-35 tractatus Iq. contumeliose tractatus. Cf.
Plant. Mil. 499 (Cronorius) a Prisc. Inst. gramm. 6. 61 (Cl. II. 246. 6-8) seruatum inter lem-
mata censet Ferris G. 9. 6. 5. capp. conijert Bernardi Perini : tanquam fragmentum attulerat
Hertz 1853 19 Pontici Brugnollus (1485: sig. [88]r) : poetici codd.

(LIBRO NONO HAEC INSVNT)

A Quamobrem Q. Claudius Quadrigarius in undeuicesimo annali scripserit rectiores certioresque ictus fieri si sursum quid mittas quam si deorsum.

B Quibus uerbis notarit Herodes Atticus falso quempiam cultu amictuque nomen habitumque philosophi eminentem.

Γ Epistula Philippi regis ad Aristotelem philosophum super Alexandro recens nato.

Δ De barbararum gentium prodigiosis miraculis; deque diris et exitiosis effascinationibus; atque inibi de feminis repente uersis in mares.

E Diuersae nobilium philosophorum sententiae de genere ac natura uoluptatis; uerbaque Hieroclis philosophi quibus decreta Epicuri insectatus est.

F Verbum quod est (ab) *ago* frequentatiuum in syllaba prima quoniam sit modulo pronuntiantium.

Z De conuersione foliorum in arbore olea brumali et solstitiali die; deque fidibus id temporis ictu alieno sonantibus.

H Necessum esse qui multa habeat multis indigere; deque ea re Fauorini philosophi cum breuitate eleganti sententia.

Fy(α)N)S

- 1 Q. QC Z : quinnus Q : que D undeuicesimo Q^z : duodeuicesimo
 Y 3 quam si deorsum om. Z seorsum D 4 quibus γ : quilibus
 F^z 4-5 cultum amictumque Q 5 philosophi eminentem Carro :
 philosophi(e) mentem Y (philosophia B^z, mentem D) 8 De barbaro-
 rum] D supra primum r Q deque] que Q diris] risisset B^z; dirisset B^z (sed) et D
 9 effect- QZ 10 mares (dit) B^z 12 herodis D 14 add. Carro
 15 modulol modo κ 9. 7 om. D 17 idemporis B^z ictu] actu B^z Q^z Z
 18 Necessse Q^z esse qui] es sequi D 19 sententia Q : -tae FyBZD

Θ Quis modus sit uertendi uerba in Graecis sententiis; deque his Homeri uersibus quos Vergilius uertisse aut bene apteque aut inprosperè existimatus est.

I Quod Annaeus Cornutus uersus Vergilii quibus Veneris et Vulcani concubitum pudice aperteque dixit reprehensione spurca et odiosa inquinauit.

IA De Valerio Coruino; et unde Coruinus.

IB De uerbis quae in utramque partem significatione aduersa et reciproca dicuntur.

II Verba ex historia Claudii Quadrigarii quibus Manlii Torquati, nobilis adulescentis, et hostis Galli prouocatoris pugnam depinxit.

IA Quod idem Quadrigarius huius facies patrio casu probe et Latine dixit; et quaedam alia adposita de similibus uocabulo-
 15 rum declinationibus.

IE De genere controuersiae quod Graece *ἀπορον* appellatur.

IF Quod Plinium Secundum, non hominem indoctum, fugerit latueritque uitium argumenti quod *ἀντιτερέφρον* Graeci dicunt.

- 1 Graecis sententiis Hertz : -as -as Y 2 abie Q^z 3 improprie Q
 4 uersus (fuit) D 5 aperteque F^z NB : oportetque P^z IDZ : oportetque Q
 5-6 reprehensione] [s] pura Q 8 auersa δ 10 claudi NZ^z : claudii rell.
 Quadrigari NZ^z manli] manli] D 11 prouocatoris FyB^z : prouocatoris δ
 (prouocantis Q^z) : om. B^z, sed u. ad 14 13 patri occasu BQ^z : patri occasus F
 probe] prope II 14 adposuit Q : apposita (prouocatoris pugnam depinxit) B
 16 controuersiae F^z Δ Τ Τ Ο Ρ Ο Ν Ν Η : Δ Τ Τ Ο Ρ Ο Ν Π Η : attopon vδ (attophon Q^z,
 attopona D) 17 fugeret D 18 latuerit] et latuerit Q : latuerit] quinti B
 uitium om. BQD argumentum Q quod δε : om. Fys ἀντιτερέφρον] antictephon
 EZ : antictephon Q : amycptheon D dicitur v

(LIBRO DECIMO HAEC INSVNT)

- A *Tertiumne consul an tertio dici oporteat; et quonam modo Cn. Pompeius, cum in theatro quod erat dedicaturus honores suos inscriberet, quaestionem ancipitem istius verbi de consilio Ciceronis vitauerit.*
- B *Quid Aristoteles de numero puerperii memoriae mandauerit.*
- Γ *Locorum quorundam inlustrum conlatio contentioque facta ex orationibus C. Gracchi et M. Ciceronis et M. Catonis.*
- Δ *Quod P. Nigidius argutissime docuit nomina non positiva esse, sed naturalia.*
- E *Auarus simplexne uocabulum sit, an compositum et duplex sicuti P. Nigidio uidetur.*
- F *Multam dictam esse ab aedilibus plebei Appi Caeci filiae, mulieri nobili, quod locuta esset petulantius.*
- Z *Fluminum quae intra imperium Romanum fluunt prima magnitudine esse Nilum, secunda Histrum, proxima Rhodanum, sicuti M. Varronem meminisse scribere.*
- H *Inter ignominias militares quibus milites coerebantur fuisse sanguinis demissionem; et quaenam esse uideatur causa huiuscemodi castigationis.*
- Θ *Quibus modis quoque habitu acies Romana instrui solita sit; quaeque earum instructionum sint uocabula.*

Fy(OmN)δ

- 1 quonam] quoniam D Cn. om. δ 3 scriberet δ 5 emanda-
uerit F 6 collatio Q^o 7 C. om. δ 8 pinguidius BQ; : pinguidius ZD
docuit argutissime D 10 simplex nec G 11 sicuti] sicut δ pingidio BQD;
pingidio Z 12 aedilibus] edibus πD plebei δ (plebe iappi D) : plebi Fy appi
appi I/Q^o Caeci filiae] ceciliae δ 14 intra Ascensius 1517 in *adnotatione*, Mercurus
1614: 207 : ultra y^o romanum imperium D 16 M. om. QD : in Z 17 exerce-
bantur Q 18 demissionem] di- Z 19 huiusmodi D 21 earum om. D

- I *Quae eius rei causa sit; quod et Graeci ueteres et Romani anu-
lum in eo digito gestauerint qui est in manu sinistra minimo
proximus.*
- IA *Verbum mature quid significet quaeque uocis eius ratio sit; et
quod eo uerbo uolgus hominum inproprie utatur; atque inibi
quod praecox declinatum praecoxis faciat, non praecoquis.*
- IB *De portentis fabularum quae Plinius Secundus indignissime
in Democritum philosophum confert; et ibidem de simulacro
uolucris columbae.*
- IT *Cum partim hominum qua ratione ueteres dixerint.*
- IA *Iniuria mihi factum itur quali uerborum ordine (M.) Cato
dixerit.*
- IE *De flaminis Dialis deque flaminicae caerimoniis; uerbaque ex
edicto praetoris apposita quibus dicit non coacturum se ad
iurandum neque uirgines Vestae neque Dialem.*
- IF *Quos errores Iulius Hyginus in sexto Vergilii animaduertit
in Romana historia erratos.*
- IZ *Quam ob causam et quali modo Democritus philosophus
luminibus oculorum sese priuauerit; et super ea re uersus
Laberii pure admodum et uenuste facti.*
- IH *Historia de Artemisia, deque eo certamine quod apud Mausoli
sepulcrum a scriptoribus inclutis decertatum est.*

- 2 in eo] hoc δ gestauerunt D manul man O^o 4 e] ut Q 5 utatur
Hertz : utitur y inibi] ibi D 6 quod om. D 8 et om. Fy, sed u. 5, 8, 8,
14 cap^o 12 dixerunt D 10, 14 cum 10, 13 coniungit D 11 addidit^o
13 flaminis—flaminicae] flāmis—flāmi (ante ce) D, qui 1. 12. 15 recte flammies
scripserat dialis O^o caerimoniis] nis 15 uirgines O^o 16 Quod
D 22 inclutis] indutis Z : inclutis O^o : inclutis FkQ; iudicis D

IO Non purgari neque leuari peccatum, cum praetenditur peccatorum quae alii quoque peccauerunt similitudo; atque inibi uerba ex oratione super ea re Demosthenis.

K Quid sit rogatio, quid lex, quid plebi scitum, quid priuilegium; et quantum ista omnia differant.

KA Quam ob causam M. Cicero his omnino uerbis *notissime* et *notissimus* obseruantissime uitari.

KB Locus exemptus ex Platonis libro qui inscribitur Gorgias de falsae philosophiae probis, quibus philosophos temere incensunt qui emolumenta uerae philosophiae ignorant.

KT Verba ex oratione M. Catonis de mulierum ueterum uictu et moribus; atque inibi quod fuerit ius marito in adulterio uxorem deprehensam necare.

KA *Diepristini*, *diecrastini* et *diequarti* et *diequinti* qui elegantius locuti sint dixisse, non ut ea nunc uolgo dicuntur.

KE Telorum et iaculorum gladiatorumque atque inibi nauium quoque uocabula quae scripta in ueterum libris reperiuntur.

KF Inscite ab Asinio Pollione reprehensum Sallustium, quod transfretationem transgressum dixerit et transgressos qui transfretassent.

KZ Historia de populo Romano deque populo Poenico, quod pari propemodum uigore fuerint aemuli.

1 lauari π , *recc.* 2 peccauerint D, *fort. recc.* 4 quid] que D plebi situm F; plebissimum Q 5 omnia] anima Q 10. 21 cum 10. 20 coniungit D M. om. π δ 6-7 et-uitari] est δ (est (usus) Q^c in rasura) 7 (ubi) uitari] *Maadwig*: 1873: 600 n. 1 (cf. 10. 21. 2), *sed u. Hertz*: 1873: 62* 11 M. om. QZD* 12 inibi Fy: ibi δ 13 deprehensam O necare] negare D 14 Diepristini, diecrastini, diequarti, diequinti *copulata scripsit Ascensius* 1517 *an* (et) diecrastini? et diequinti om. O 15 uulgo nunc post dicuntur κ 16 gladiatorumque B^c: claudiorumque B^cZD 19 et om. Q 21 quod] qui D 22 propemodum] prope D

KH De aetatum finibus pueritiae iuuentae senectae ex Tuberonis historia sumptum.

KΘ Quod particula *atque* non complexiua tantum sit, sed uim habeat plusculam uariamque.

(LIBRO VNDECIMO HAEC INSVNT)

5 A De origine uocabuli terrae Italiae; deque ea multa quae suprema appellatur; deque eius nominis ratione ac de lege Aeternia; et quibus uerbis antiquitus multa minima dici solita sit.

B Quod elegantia apud antiquiores non de amoeniore ingenio, sed de nitidioris cultu atque uictu dicebatur, eaque in uitio ponebatur.

Γ Qualis quantaque sit *pro* particulae uarietas; deque exemplis eius uarietatis.

Δ Quem in modum Q. Ennius uersus Euripidi aemulatus sit.

15 E De Pyrrhonis philosophis quaedam deque Academicis strictim notata; deque inter eos differentia.

F Quod mulieres Romae per Herculem non iurauerint neque uiri per Castorem.

Z Verbis antiquissimis relictisque iam et desitis minime utendum.

inde a 5 Fy(OX α N)j δ

5 uocali OX^c π (C^c) multa om. κ 6 nominibus BZD 7 Aeternia I^cQ: paterna Z: paterna B: paterna τ ell. 11 ponebatur] -que π 12 *pro* om. D 13 eius uarietatis] eiusque uarietas X^c: eius uersus D 14 Q. om. D Euripidi I^cN: erupidi OX^c: erupidia (emulatus) F: erupidia I^c: erupidis δ (erupidis Q^c) aemulatus] multatus δ (imitatus Q^c) 15 philosophi Ψ , *corr.* Q^c 17 mulierem D

H Quid senserit dixeritque M. Cato de (A.) Albino, qui homo Romanus Graeca oratione res Romanas uenia sibi ante eius imperitiae petita composuit.

Θ Historia de legatis Milesis ac (de) Demosthene rhetore in libris Critolai reperta. 5

I Quod C. Gracchus in oratione sua historiam supra scriptam Demadi rhetori, non Demostheni, adtribuit; uerbaque ipsius C. Gracchi relata.

IA Verba P. Nigidii quibus differre dicit mentiri et mendacium dicere. 10

IB Quod Chrysippus philosophus omne uerbum ambiguum dubiumque esse dicit, Diodorus contra nullum uerbum ambiguum esse putat.

II Quid Titus Castricius de uerbis deque sententia quadam C. Gracchi existimant; quodque esse eam sine ullo sensus emolumento docuerit. 15

IA (***)

IE De *ludibundo* et *errabundo* atque id genus uerborum productionibus; et quod Laberius sic *amoramandam* dixit ut dicitur *ludibunda* et *errabunda*; atque inibi quod Sisenna per huiusmodi uerbum noua figura usus est. 20

1 Quod D dixerit Q. M. om. F: manlius G addidit 1-2 de-oratione om. 6, recc. 1 Albino N5: aluino FOXπδ 2 eius sc. orationis Graecae 3 impericia D 4 Milesis ac Hertz in apparatu (Milesis ac Cavazza): Milesia Ψ (milesii a Π), Mileti a ε: Mileti et o ante capitulum: Mileti ac Mommsen: Milesis et nascoguis ap. Madvigium 1873: 584-5 n. 1* 4 addidit, cf. 6, 14, 7, 8, 11, 1, 13, 11, 15, 12 5 Critolai reperta in libro cap. 11, 10, 8 6 C. om. D: ce Q 7 rhetoris D 8 C] om. GD: e-Q 9 pmigidiu PQ: puniciu BZD 12 coniungit cum 11, 11 interposito uerbo (duodecim) D 14 Titus Z 15 existimari Z: existimaret D 15-16 quodque—docuerit per se D 17 (Sobria et pulcherrima Romuli regis responsio circa uini usum) recc. 19 et] atque D 20-1 huiusmodi D

IF Quod Graecorum uerborum quorundam difficillima est in Latinam linguam mutatio, uelut quod Graece dicitur *πολυπραγμοσύνη*.

IZ Quid significet in ueteribus praetorum edictis 'qui flumina 5 retanda publice redempta habent'.

IH Qua poena Draco Atheniensis in legibus quas populo Atheniensi scripsit fures adfecerit, et qua postea Solon, et qua item decemuirii nostri, qui duodecim tabulas scripserunt; atque inibi adscriptum quod apud Aegyptios furta licita et permissa sunt, apud Lacadaemonios autem cum studio quoque adfectata 10 et pro exercitio utili celebrata; ac praeterea M. Catonis de poeniendis furtis digna memoria sententia.

(LIBRO DVODECIMO HAEC INSVNT)

A Dissertatio Favorini philosophi, qua suavit nobili feminae uti liberos quos peperisset non nutricum adhibitarum sed suo sibi 15 lacte aleret.

B Quod Annaeus Seneca iudicans de Q. Ennio deque M. Tullio leui futtilique iudicio fuit.

Γ Lictoris uocabulum qua ratione conceptum ortumque sit; et super eo diuersae sententiae Valgi Rufi et Tulli Tironis.

3 πολυπραγμοσύνη uoluerunt BZ: om. F, QD 4 editis π qui o ante capitulum, Carrio (ed. p. 569), cf. 17, 1, 1: quod Ψ* 5 retanda Ππς: reptanda ψ 6 Atheniensij -sis F 7 et] et δ (Q*) 8 nostrij uestri (uti) O 10 autem] aut κ quodque Q 11 M. om. δ 12 puniendis eD memo-riae κ 13 qual] qui D 14 adhibitarum] habitarum BZD: aliarum Q sibi suo δ 16 de Q] deque δ: de X 17 futtilique D 19 et—Tironis] comitasque—ingenium (ut in c. 4) D Tironis Benethus: Ciceronis Ψ

Δ Versus accepti ex Q. Ennii septimo annalium, quibus depingitur finiturque ingenium comitasque hominis minoris erga amicum superiorem.

E Sermo Tauri philosophi de modo atque ratione tolerandi doloris secundum Stoicorum decreta.

F De aenigmatate.

Z Quam ob causam Cn. Dolabella proconsul ream mulierem ueneficii confitentemque ad Areopagitas reiecerit.

H Reditiones in gratiam nobilium uirorum memoratu dignae.

Θ Quae dicantur uocabula ancipitia; et quod honoris quoque uocabulum ancipiti sententia fuerit.

I Quod aeditunus uerbum Latinum sit.

IA Errare istos qui spe et fiducia latendi peccent, cum latebra peccati perpetua nulla sit; et super ea re Peregrini philosophi sermo et Sophodi poetae sententia.

IB Faceta responsio M. Ciceronis amolientis a se crimen manifesti mendacii.

II *Intra Kalendas* cum dicitur quid significet, utrum ante Kalendas an Kalendis an utrumque; atque inibi quid sit in oratione M. Tulli *intra Oceanum* et *intra montem Taurum* et in quadam epistula *intra modum*.

IA Saltem particula quam uim habeat et quam originem.

IE Quod Sisenna in libris historiarum aduerbis huiuscemodi saepenumero usus est, *celatim*, *uellicatim*, *saltuatim*.

1 Versus accepti OX: c. 3 subicitur F⁷NEZQ: om. D ex Q,] exque uZD Enni BD, fort. recte septimo] immo octauo (Hug: 183: 23-4, O. Skutsch 1983: 448)* 2 finiturque (sit) F 8 confitentem D Areopagitas G⁹F⁹ 9 dignate O⁹: digna II 10 quod] quid Z 14 peregrino F 19 orationem M] orationem QZ: oratione D 20 Tulli δ: Tullii Fy 23 aduerbis FO 24 uellatim Or (sed G⁹): om. X

(LIBRO TERLIO DECIMO HAEC INSVNT)

A Inquisitio uerborum istorum M. Tulli curiosior quae sunt in primo Antonianarum libro 'multa autem impendere uidentur praeter naturam etiam praeterque fatum'; tractatumque an idem duo ista significant, fatum atque natura, an diuersum.

B Super poetarum Pacuui et Accii colloquio familiari in oppido Tarentino.

Γ An uocabula haec, *necessitudo* et *necessitas*, differenti significatione sint.

Δ Descripta Alexandri (***)

E De Aristotele et Theophrasto et Menedemo philosophis; deque eleganti uerecundia Aristotelis successorem diatribae suae eligentis.

F Quid ueteres Latini dixerint quas Graeci *πρὸς φιλόσοφους* appellant; et item quod uocabulum barbarismi non usurpauerint neque Romani antiquiores neque Attici.

Z Diuersum de natura leonum dixisse Homerum in carminibus et Herodotum in historiis.

H Quod Afranius poeta prudenter et lepide Sapientiam filiam esse Vsus et Memoriae dixit.

Fy(QZD)

1 sunt F: fuit γδ 2 anthoniarius IIP⁹ 3 fatum] factum X 4 fatum] factum XQ 5 accidit] Oπ 6 terentino δ [ta. Q⁹] 7 An] n Q⁹: In Q⁹D 9 (et) descripta Alexandri post 13. 3 sint Ψ, corr. Hertz 183 (ad matrem Olympiadem episcula; et quid Olympias festiue ei responderit) Hertz 10 Menedemo] immo Eudemo, u. ad 13. 5. 3 philosophis] philosopho is ZD 11 diatribae D: diatribe Q 14 et item γ: item δ: om. F⁹: et idem F⁹: barbarissimi F 15 Romani] per omnia δ 16 homerus O: hominum Z: humerum D 18 Quid Ze, recte: quod FyQD⁹ 19 dixerit F⁹: dixerunt D

- © Quid Tullius Tiro in commentariis scripserit de Suculis et Hyadibus, quae sunt stellarum uocabula.
- I Quid sororis etymon esse dixerit Labeo Antistius et quid fratris Nigidius.
- IA Quem M. Varro aptum iustumque esse numerum conu-⁵ uarum existimari; ac de mensis secundis et de bellariis.
- IB Tribunos plebis prensionem habere, uocationem non habere.
- II Quod in libris humanarum M. Varronis scriptum est aediles et quaestores populi Romani in ius a priuato ad praetorem uocari posse.
- IA (***)
- IE Verba ex libro Messalae auguris quibus docet qui sint minores magistratus et consulem praetoremque conlegas esse; et quaedam alia de auspiciis.
- IF Item uerba eiusdem Messalae disserentis aliud esse ad popu-¹⁵ lum loqui, aliud cum populo agere; et qui magistratus a quibus auocent comitiatum.
- IZ Humanitatem non significare id quod uolgens putat, sed eo uocabulo qui sinceriter locuti sunt magis proprie esse usos.
- IH Quid apud M. Catonem significant uerba haec 'inter os atque²⁰ offam'.
- I© (***)
- K De genere atque nominibus familiae Porciae.

1 quid e, rec. : quod Ψ 4 pñigidius Q : (P.) fortasse legendum, sed u. 4. 16,
7. 6 capp. 5 M. om. δ 6 existimaret δ 9 ius a] iussa ZD : iussu
Q. priuata D ad praetorem] a praetore δ 11 (Quid sit pomerium)
Wilckens* 13 et om. F 23 Porciae] porcae X : portite D

- KA Quod a scriptoribus elegantissimis maior ratio habita sit sonitus uocum atque uerborum iucundioris, quae a Graecis *εὐφροσύνη* dicitur, quam regulae disciplinaeque quae a grammaticis reperta est.
- KB Verba Titi Castricii rhetoris ad discipulos adulescentes de uestitu atque calciatu non decoro.
- KΓ (***)
- KΔ (***)
- KE Quaesitum tractatumque quid sint manubiae; atque inibi dicta quaedam de ratione utendi uerbis pluribus idem significanti-¹⁰ bus.
- KF Verba P. Nigidii quibus dicit in nomine Valeri in casu uocandi primam syllabam acuendam esse; et item alia ex eiusdem uerbis ad rectam scripturam pertinentia.
- KZ De uersibus quos Vergilius sectatus uidetur Homeri ac Parthenii.
- KH De sententia Panaetii philosophi quam scripsit in libro de officiis secundo, qua hortatur ut homines ad cauendas iniurias in omni loco intenti paratique sint.
- KΘ Quod Quadrigarius cum multis mortalibus dixit, an quid et quantum differret si dixisset cum multis hominibus.
- Λ Non hactenus esse faciem qua uolgo dicitur.
- ΛΑ Quid sit in satyra M. Varronis caninum prandium.

2 sonitu suo cum F 7-8 (Comperationes quae ritu Romano diis expositae sunt in libris sacerdotum inter quas Marti Nerienem tribuunt et quid Neriene seu Nerio nomen importet | M. Catonis consularis et censorii pulcherrima exprobratio contra philosophantes nomine et non re) rec. 10 idem] id est Fx^e
12 pñigidii QD Valeri FOGN : Valerii XΓΔδ 21 differet FO : differt X
22 quam XQ

(LIBRO QVARTO DECIMO HAEC INSVNT)

A Dissertatio Fauorini philosophi aduersus eos qui Chaldaei appellantur et ex coetu motibusque siderum et stellarum fata hominum dicturos pollicentur.

B Quem in modum disseruerit Fauorinus consultus a me super officio iudicis.

Γ An aemuli offensique inter sese fuerint Xenophon et Plato.

Δ Quod apte Chrysippus et graphice imaginem Iustitiae modulis coloribusque uerborum depinxit.

E Lis atque contentio grammaticorum Romae inlustrum enarrata super casu uocatiuo uocabuli quod est *egregius*.

F Cuimodi sint quae speciem doctrinarum habeant, sed neque delectent neque utilia sint; atque inibi de uocabulis singularum urbium regionumque inmutatis.

Z Quod M. Varro Cn. Pompeio consuli primum designato commentarium dedit, quem appellauit ipse isagogicum, de officio senatus habendi.

H Quaesitum esse dissensumque an praefectus Latinarum causa creatus ius senatus conuocandi consulendique habeat.

(LIBRO QVINTO DECIMO HAEC INSVNT)

A Quod in Quinti Claudii annalibus scriptum est lignum alumine oblitum non ardere.

inde a 19 FEYδ(QZ)

2 et¹ om. δ fata δ : facta Fy 13 Qui modi δ 13 (et) urbium δ (QZ)² 15 ipse om. XII isagogicum (Ys. -eggt. F) ICAPOΓIKOY X 16 habendi om. δ

B Quod Plato in libris quos de legibus composuit largiores laetioresque in conuiuiis inuitatiunculas uini non inutiles esse existimauit.

Γ Quid M. Cicero de particula ista senserit scripseritque quae praeposita est uerbis *aufigio* et *aufero*; et an in uerbo *autumno* eadem istaec praepositio esse uideri debeat.

Δ Historia de Ventidio Basso, ignobili homine, quem primum de Parthis triumphasse memoriae traditum est.

E Verbum *proffigo* a plerisque dici inproprie insciteque.

F In libro M. Ciceronis de gloria secundo manifestum erratum in ea parte in qua scriptum est super Hectore et Aiace.

Z Observatum esse in senibus quod annum fere aetatis tertium et sexagesimum agant aut laboribus aut interitu aut clade aliqua insignitum; atque inibi super eadem observatione exemplum adpositum epistulae Diui Augusti ad Caium filium.

H Locus ex oratione (M.) Fauonii, ueteris oratoris, de cenarum atque luxuriae obprobatione, qua usus est cum legem Liciniam de sumptu minuendo suasit.

Θ Quod Caecilius poeta frontem genere uirili non poetice, sed cum probatione et cum analogia appellauit.

I De uoluntario et admirando interitu uirginum Milesiarum.

IA Verba senatusconsulti de exigendis urbe Roma philosophis; item uerba edicti censorum quo improbatum et coercitum sunt qui disciplinam rhetoricam instituerent et exercere Romae coeperant.

4 quael quam E 5 an in] tertia E 6 istaec] ista haec (eo E, om. Wilhelmus) Y, corr. Hertz 1853 10 secundo] -dum E 15 Augusti] -causti E filium sc. adoptiuum, nam Augusti nepos fuit (5. 7. 3) ex Iulia filia natus 16 addidit* Fauonii tacite Vrdungus 1617: 137 : Fauorini Y cenarium E 17 luxuria E obprobatione EZ 22 exigendis E 23 coertiti F 24 rhetoricam (et) E

IB Locus ex oratione Gracchi de parsimonia ac de pudicitia sua memoratissimus.

IF De uerbis inopinatis, quae utroqueuersum dicuntur et a grammaticis communia uocantur.

IA Quod Metellus Numidicus figuram orationis nouam ex (orationibus) Graecis mutuatus est.

IE *Passis uelis et passis manibus* dixisse ueteres non a uerbo suo, quod est *pattior*, sed ab alieno, quod est *pando*.

IF De nouo genere interitus Crotoniensis Milonis.

IZ Quam ob causam nobiles pueri Atheniensium tibiis canere deserint, cum patrium istum morem canendi haberent.

IH Quod pugna belli ciuilibus uictoriaque Gaii Caesaris quam uicit in Pharsaliis campis nuntiata praedictaque est per cuiuspiam remigis uaticinium eodem ipso die in Italia Pataui.

IO Verba M. Varronis memoria digna ex satira quae inscribitur Peri edesmaton.

K Notata quaedam de Euripidis poetae genere uita moribus, deque eiusdem fine uitae.

KA Quod a poetis Iouis filii prudentissimi humanissimique, Neptuni autem ferocissimi et inhumanissimi traduntur.

KB Historia de Sertorio, egregio duce, deque astu eius commenticis simulamentis quibus ad barbaros milites continendos conciliandosque sibi utebatur.

KI De aetatibus historicorum nobilium Hellanici Herodoti Thucydidis.

3 et a] ex E 5 Metellus inuasit E 5-6 *delet*: fort. e Graecis, cf. 2, 26, 9, 4, 1, 13, 31, 2, sed ii. 15, 30, 6*
13 cuiuspiam] cuiusdam rec. nonnulli
14 remigis pro ipsius Gelli errore habendum est* uaticinium EZ Patauii EX*5 :
pacta X^o(p^o): Pataui Z

KA Quid Vulcaci Sedigitus in libro quem de poetis scripsit de comicis Latinis iudicari.

KE De uerbis quibusdam nouis quae in Gnaei Mati mimiambris offenderamus.

KF Quibus uerbis Aristoteles philosophus definiuit syllogismum; eiusque definitionis interpretationum uerbis Latinis factum.

KZ Quid sint comitia calata, quid curiata, quid centuriata, quid tributa, quid concilium; atque inibi quaedam eiusdemmodi.

KH Quod errauit Cornelius Nepos cum scripsit Ciceronem tres et uiginti annos natum causam pro Sexto Roscio dixisse.

KΘ Quail figura orationis et quam noua L. Piso annalium scriptor usus sit.

A Vehiculum quod pectoritum appellatur cuiuslinguae uocabulum sit, Graecae an Gallicae.

AA Quae uerba legauerint Rhodii ad hostium ducem Demetrium, cum ab eo obsiderentur, super illa incluta Ialysi imagine.

(LIBRO SEXTO DECIMO HAEC INSVNT)

A Verba Musoni philosophi Graeca digna atque utilia audiri obseruarique; eiusdemque utilitatis sententia a M. Catone multis ante annis Numantiae ad equites dicta.

B Cuiusmodi sit lex apud dialecticos percontandi disserendique; et quae sit eius legis reprehensio.

Fy6

3 nobis FXδ 9 cf. 4. 16. cap., ne de alia addendo cogites 19 utilitas Q* :
utilem Q* sententiam Pδ 20 dictam δ

I Quanam ratione effici dixerit Erasistratus medicus, si cibus forte deerit, ut tolerari aliquantisper inedia possit et tolerari fames; uerbaque ipsa Erasistrati super ea scripta.

Δ Quo ritu quibusque uerbis fetalis populi Romani bellum indidere solitus sit his quibus populus bellum fieri iusserat; et item in quae uerba conceptum fuerit ius iurandum de furtis militibus sancientis; et uti milites scripti intra praedictum diem in loco certo frequentarent causis quibusdam exceptis, propter quas id ius iurandum remitti aecum esset.

E *Vestibulum* quid significet; deque eius uocabuli rationibus.

F Hostiae quae dicuntur bidentes quid sint et quam ob causam ita appellatae sint; superque ea re P. Nigidii et Iulii Hygini sententiae.

Z Quod Laberius uerba pleraque licentius petulantiusque finxit; et quod multis item uerbis utitur de quibus an sint Latina quaeri solet.

H Quid significet et quid a nostris appellatum sit quod axioma dialectici dicunt; et quaedam alia quae prima in disciplina dialectica traduntur.

Θ Quid significet uerbum in libris ueterum creberrime positum *susque deque*.

I Quid sint proletari, quid capite censi; quid item sit in XII Tabulis adsiuus; et quae eius uocabuli ratio sit.

IA Historia ex Herodoti libris sumpta de Psyllorum interitu, qui in Syrtibus Africanis colebant.

1 medicis F 3 uerborum δ ipse rasistrati F 8 frequentantem Q
21 susque N, rec. : usque FOX785

IB De his uocabulis quae Cloatius Verus aut satis commode aut nimis absurde et inlepidè ad origines linguae Graecae redigit.

II Quid sit municipium et quid a colonia differat; et quid sint municipes quaeque sit eius uocabuli ratio ac proprietas; atque inibi quod Diuus Hadrianus in senatu de iure atque uocabulo municipum uerba fecit.

IA Quod M. Cato differre dixit properare et festinare; et quam incommode Verrius Flaccus uerbi quod est *festinat* ἐπιμολον interpretatus sit.

IE Quid Theophrastus mirum de perdicibus scriptum reliquerit et quid Theopompus de leporibus.

IF Agrippas a partus aegri et improperi uitio appellatos; deque his deabus quae uocantur Prorsa et Postuerta.

IZ Quae ratio uocabuli sit agri Vaticani.

IH Lepida quaedam memoratu et cognitu de parte geometriae quae ἐπιτελική appellatur; et item alia quae καλονική, et tertia item quae dicitur μετελική.

IO Sumpta historia ex Herodoti libro super fidicine Arione.

(LIBRO SEPTIMO DECIMO HAEC INSUNT)

A Quod Callus Asinius et Larcus Licinus sententiam M. Ciceronis reprehenderunt ex oratione quam dixit pro M. Caelio; et quid aduersus homines stolidissimos pro eadem sententia uere digneque dici possit.

5 sanatu F 8 festinat ἐπιμολον Licini post Jac. Gronovium : festinate τοιμαον
2 : festinate Gr. Q. : festinat Fy 13 Prorsa Hertz 1853 ex commentario : prosa
Y 15 (et) memoratu δ 18 ex historia γ 19 licinius Y, corr.
Hertz 1853 21 studiosissimos F uerel mere δ

B Verba quaedam ex Q. Claudii annalium primo cursim in legendo notata.

Γ Verba M. Varronis ex libro quinto et uicesimo humanarum quibus contra opinionem uolgarium interpretatus est Homerii uersum.

Δ Quid Menander poeta Philemoni poetae dixerit, a quo saepe indigne in certaminibus comoediarum superatus est; et quod saepissime Euripides in tragoedia ab ignobilibus poetis uictus est.

E Nequaquam esse uerum, quod minutis quibusdam rhetoricae artificibus uideatur, M. Ciceronem in libro quem de amicitia scripsit uitioso argumento usum ἀμφιβεβητοῦμενον ἀντι δολο- λογοῦμένου; totumque id consideratius tractatum exploratumque.

F Falsum esse quod Verrius Flaccus in libro secundo quos de obscuris M. Catonis composuit de seruo recepticio scriptum reliquit.

Z Verba haec ex Atinia lege, 'quod subruptum erit, eius rei aeterna auctoritas esto', P. Nigidio et Q. Scaeuolae uisa esse non minus de praeterito furto quam de futuro cauisse.

H In sermonibus apud mensam Tauri philosophi quaeri agitarique eiusmodi solita, cur oleum saepe et facile, uina rarius congelascent, acetum haut fere umquam; et quod aquae fluiuorum fontiumque durentur, mare gelu non duretur.

Θ De notis litterarum quae in C. Caesaris epistulis reperiuntur; deque aliis clandestinis litteris ex uetere historia petitis; et quid scytale sit Laconica.

1 uerba (quaedam) Q. 11 uideantur F 15 quos] quod N^o δ (scriptum scribi statim correxit X) 18 subruptum OXQ 21-2 agitarque F 26 ueteri Q^e: ueteris δ petita Fr. Skutsch

I Quid de uersibus Vergilii Fauorinus existumarit quibus in describenda fragrantia montis Aetnae Pindarum poetam secutus est; conlataque ab eo super eadem re utriusque carmina et diiudicata.

IA Quod Plutarchus in libris symposiacis opinionem Platonis de habitu atque natura stomachi fistulaeque eius quae trachia dicitur aduersum Erasistratum medicum tutatus est auctoritate adhibita antiqui medici Hippocratis.

IB De materiis infamibus, quas Graeci ἀδόξουα appellunt, a Fauorino exercendi gratia disputatis.

IF Quin particula quot qualesque uarietates significationis habeat, et quam saepe in ueterum scriptis obscura sit.

IA Sententiae ex Publili mimis selectae lepidiores.

IE Quod Carneades Academicus elleboro stomachum purgauit scripturus aduersus Zenonis Stoici decreta; deque natura medicae ellebori candidi et nigri.

IF Anates Ponticas uim habere uenenis digerendis potentem; atque inibi de Mithridati regis in id genus medicamentis sollertia.

IZ Mithridatem Ponti regem quinque et uiginti gentium linguis locutum; Quintumque Ennium tria corda habere sese dixisse, quod tris linguas percallisset, Graecam Oscam Latinam.

IH Quod M. Varro C. Sallustium, historiae scriptorem, deprehensum ab Annio Milone in adulterio scribit et loris caesum pecuniaque data dimissum.

4 indiudicata δ 10 (et) exercendi δ 13 Publili FovN : Publili IF δ : publili X^e : publili X^eG^s selete G^ey 17 digerendis Aserentius 1524 ex commentario : degendis FB : detegendis γQ^e 19 quinque FOXNS, etiam recte. pauci : duobus II : ii. κς (etiam chiarum uti dubabus)

I^o Quid Epicteus philosophus dicere solitus sit hominibus nequam et impuris disciplinas philosophiae studiosae tractantibus; et quae duo uerba obseruanda praeceperit omnium rerum longe saluberrima.

K Verba sumpta ex Symposio Platonis numeris coagmentisque uerborum scite modulateque apta exercendi gratia in Latinam orationem uersa.

KA Quibus temporibus post Romam conditam Graeci Romanique inlustres uiri flourerint ante secundum bellum Carthaginiensium.

(LIBRO DVOVICESIMO HAEC INSVNT)

A Disputationes a philosopho Stoico et contra a Peripatetico arbitro Fauorino factae; quaesitumque inter eos quantum in perficienda uita beata uirtus ualeret quantumque esset in his quae dicuntur extranea.

B Cuiusmodi quaestionum certationibus Saturnalia ludicra Athenis agitare soliti simus; atque inibi inpersa quaedam sophismata et aenigmata oblectatoria.

Γ Quid Aeschines rhetor in oratione qua Timarchum de impudicitia accusauit Lacedaemonios statuisse dixerit super sententia probatissima quam improbatissimus homo dixisset.

Δ Quod Sulpicius Apollinaris praedicantem quendam a sese uno Sallustii historias intellegi inlusit quaestione proposita, quid uerba ista apud Sallustium significarent, 'incertum stolidior an uanior'.

4 saluberrima Vogel: 1883: 190-11-25. Fr. Skutsch: salubria Ψ
 Ψ: apteque (composita) Beise 6-9 inde a-ri flourerint A
 12 arbitrio QZ 13 quantum] quando δ in] super Q 15 certa: hucusque A
 16 simus Hertz 1853: surus Ψ 17 sophismata FZ: -ta γQ

E Quod Q. Ennius in septimo annali *quadripes eques* ac non *quadripes ecus*, ut legunt multi, scriptum reliquit.

F Quod Aelius Melissus in libro cui titulum fecit *De loquendi proprietate*, quem cum ederet cornum esse Copiae dicebat, rem scripsit neque dictu neque auditu dignam, cum differre matronam et matrem familias existimauit differentia longe uanissima.

Z Quem in modum Fauorinus tractauerit intempestium quendam de uerborum ambiguitatibus quaerentem; atque ibi quot significationes capiat *comitio*.

H Ὁμοιοτέλευτα καὶ ὁμοιόπρωτα atque alia id genus quae ornamenta orationis putantur inepta esse et puerilia Lucilii quoque uersibus declarari.

Θ Quid significet apud M. Catonem uerbum *insecunda*; quodque *insecunda* potius legendum sit quam quod plerique existimant *insequenda*.

I Errare istos qui in exploranda febris uenarum pulsus peremptari putant, non arteriarum.

IA Verba ex carminibus Furi Antiatii inscite a Caesellio Vindice reprehensa; uersusque ipsi in quibus ea uerba sunt subscripti.

IB Morem istum ueteribus nostris fuisse uerba patiendi mutare ac uertere in agendi modum.

IT Quali talione Diogenes philosophus usus sit peremptatus a dialectico quodam sophismatio inpudenti.

IA Quid sit numerus hemiolios, quid epitritos; et quod uocabula ista non facile nostri ausint uertere in linguam Latinam.

8-9 Quem in modum—quaerentem cum commentario minime quadrant: cf. 8, 14. cap.
 11 καὶ et Z 26 ausint Watt 1986: 331: ausi sint F: ausi sunt γδ
 uertere] conueter Q^z: conuerrere Q^z: non uertere Z

IE Quod M. Varro in herois uersibus obseruauerit rem nimis anxiae et curiosae obseruationis.

Libri undecimissimi lemmata perierunt; u. infra.

(LIBRO VICESIMO HAEC INSVNT)

A Disceptatio Sex. Caecili iureconsulti et Fauorini philosophi de legibus duodecim tabularum.

B Vocabulum *stictium* in M. Catonis oratione quid significet.

Γ Quam ob causam L. Accius poeta in pragmaticis sicinnistas nebuloso nomine esse dixerit.

Δ Artificum scenariorum studium amoremque inhonestum probrosunumque esse; et super ea re uerba Aristotelis philosophi adscripta.

E Exempla epistularum Alexandri regis et Aristotelis philosophi Graeca ita uti sunt edita; eaque in linguam Latinam uersa.

F Quaesitum atque tractatum utrum siet rectius dicere *habeo curam* (uestri an) *uestrum*.

Z (***)

H De his quae habere *κυριότηταν* uidentur cum luna *φαναι* suescente ac senescente.

3 Disputatio δ 6 pragmaticis Egnathius (frag.: perscripsit Ascensius 1519): gram(m)aticis ψ sicinnistas rec.: sicinnistas ut saepius in commentario ψ 12 Graeca om. γ 14 add. de Buxis uestrum] uertram XQ 15 (Diuersae Graecorum poetarum sententiae/Mira diuersitas fabulae/Varia opinio super numero Niobae filiorum) rec. pauca 16 *κυριότηταν* de Buxis: *κυριότητα* Z: *κυριότητα* u: *κυριότητα* H fere Fy: *κυριότητα* fere 5 (*κυριότητα* G): u. Mostardi 1982: 80-1 luna IIC², rec.: lunam FOXID²; om. G² 16-17 an (aut rec.) suescente Fmδs: anuescente ON: augescente rec.: manuescente Hertz: adulescente Lion coll. 87 (u. etiam 14. 1. 3): inuenescente Hostius, prob. Mostardi 1982: 83-4: inaugescente Cavazza 1996: 165-8: ditt. alia

Θ Qualibus uerbis delectari solitus sit Antonius Iulianus positus in mimiambis (Cn. Matii).

ι Quid significet M. Cato in oratione quam in)scripsit De innocentia sua, cum ita dicitur: 'numquam uestimenta a populo

poposci.'

IA (†) (***)

IB (IA) (***)

Pro lemmatis libri undecimissimi in rec. compluribus haec incalcata sunt:

Quod in re terribili et repentina pallor in philosopho uituperari non debet et inibi pulchra quaedam circa primos animi motus quos esse in potestate nostra philosophi negauerunt Θ Quod turpis et improba est uoluptas quae ex auditu uisu odoratuque procedit quae uero ex gustu tactuque rerum omnium foetissima est: cum haec due bestiales sint reliquae hominum tantum Θ Quod turpius est exigua et frigida laus quam insectatio et uituperatio grauis Θ Cur repentinio tactus terrore albo soluiatur, cur uero urinae libido lenescat diu ad ignes commoranti Θ Quod aqua ex diluta niue potui insalubris est eo quod sensim tabem morbosque uisceribus inseminet Θ Quid diffuso contractoque sanguine accidere solet Θ Quaedam peregrinae nouationes uerborum in Laetiano carmine adnotatae Θ Quod C. Caesar in libris de analogia quos ad Ciceronem conscripsit uitiose dici arenas existimat et circa alia nomina secundum analogiam multa pertractat Θ Antonius Iulianus ex Hispania iurgiosae rabidaeque facundiae Musarum Venerisque indoctus deridiculatus a plerisque quod capite uelato uerus complures Valerii Aeditui Porcii Licinii et Q. Catulli [sic] ueterum poetarum Θ Cecinerit Θ Verba haec praeter propter in usu uulgi prodita etiam Ennii fuisse Θ Ponit uersus Platonis amatorios quos admodum iuuenis lusit dum tragoe-diis contendit Θ Dissertatio Herodoti Attici super ui et natura doloris suaeque opinionis affirmatio per exemplum indocti rustici qui cum rubis fructiferas arbores praecidit Θ Quos pumiliones dicimus Graece nanos appellari Θ Contemporaneos fuisse Caesari et Ciceroni Marcum Varronem et Publium Nigidium aetatis suae doctissimos Romanos et quod Nigidii commentationes propter earum obscuritatem subtilitatemque in uulgis non exeunt

1-5 duo capitula in unum codd. plerisque conflant* 1 positus] positiss X²: post eis N²: poscis δ 2-3 Cn.—quam suppleuit L. Müller 1869: 332. qui tamen Matii (et) quid scripsit: (in-) ego 5 poposci L. Müller: posci ψ 6 (Quid significet) uerba illa ex iure manu consentum) rec. pauca: sunt qui et carminis Enniani expositione addunt 7 (Plato solum quasi seculum appellauit) v² 9-4

In paucioribus:

Responsio cuiusdam philosophi interrogati quam ob rem maris tempestate paluerit ¶ Ex quinque corporis sensibus duo cum bellis maxime communes ¶ Quod turpius est frigide laudari quam acerbius vituperari ¶ Quam ob rem uenter repentino timore effluat quare et ignis urinam lacessat ¶ Ex aristotelis libris sumptum quod niuis aqua potui pessima sit: et quod ex niue crystallus concreatur ¶ Quod pudor sanguinem ab extra diffundit, timor uero contrahit ¶ Quid sit obesum non nullaque alia prisca uocabula ¶ Quaestio an arena caelum triticum pluralia inueniantur atque inibi de Quadrigis inimicitis non nullis etiam uocabulis an singulari numero compariantur ¶ Antonii Iuliani in conuuiuo ad quosdam graecos lepidissima responsio ¶ Insoluta [sic] responsio quodam a grammatico quid praeter propter significarent ¶ Duorum uersuum memoria breuissimae uenustatis ¶ Herodes Atticus fabulam quandam contra Stoicorum genus disserendo adduxit ¶ An breuis humilisque staturae homines appellandos esse nanos an pumiliores censeamus ¶ Quid de quinque literis uocabulis M. Varronis et P. Nigidii aetas senserit

Alia in aliis, uelut in o:

Sapientis uultum mutari non animum terribilium aspectu Aristippus disseruit ¶ Ex quinque sensibus gustum et tactum fediores ¶ Frigide laudari turpius esse quam uituperari grauius ¶ Vr aluum timentibus moueri et urinam prouocari stando diutius apud ignem ¶ Qsualis [sic] aqua cui prosit cuiue obsit ex ea que Chrystalon generari ¶ Questium quam obrem sanguis pudore diffundatur timore contrahatur ¶ Plurimum uerborum aut nouorum aut insignium declaratio ¶ Harenam pluraliter et quadrigas singulariter non dici ibi que de multis nominibus eiusdem rationis ¶ Defensio per Antonium Iulianum Latinos qui postea suauiter cantu grecos etiam superauit ¶ Preterpropter quid significet ¶ Versiculi Latonis aestimati uenustissime lepiditatis ¶ Hominis esse passionibus imperare non superari iocunda que narratio de nouo agricola ¶ Nanus latinum non esse sed grecum ¶ M. Varronem et P. Nigidium etate Ciceronis et Cesaris fuisse

AVLI GELLI COMMENTARIORVM
NOCTIVM ATTICARVM
LIBER PRIMVS

A

1 Plutarchus, in libro quem de Herculis quando inter homines fuit animi corporisque ingenio atque uirtutibus conscripsit, scite subtiliterque ratiocinatum Pythagoram philosophum dicit in reperienda modulandaque status longitudinisque eius praestantia. 2 Nam cum fere constaret curriculum stadii quod est Pisis apud Iouem Olympium Herculem pedibus suis metatum, idque fecisse longum pedes sescentos, cetera quoque stadia in terra Graecia ab aliis postea instituta pedum quidem esse numero sescentum, sed tamen esse aliquantulum breuiora, facile intellexit modum spatiumque plantae Herculis, ratione proportionis habita, tanto fuisse quam aliorum procerius quanto Olympicum stadium longius esset quam cetera. 3 Comprehensa autem mensura Herculanis pedis, quanta longinquitas corporis ei mensurae conueniret secundum naturalem membrorum omnium inter se competentiam modificatus est, atque ita id collegit quod erat consequens, tanto fuisse Herculem corpore excelsiorem quam alios quanto Olympicum stadium ceteris pari (pedum) numero factis antiret.

Plut. fr. 7 Sandbach

om. P 1 quando Waitt 1986: 328 : quantum E : quali B² : quamdu Klotz 1857: 5-6 6 Pisis] Pisaee Mosellanus 1526: sig. Aa², sed Romani in hoc nomine saepe peccant 7 sescentos R : sexcentos adS 8 terra C : terras VR : terris D Graecia aR : Graeciae Ds 9 sescentum VR : sexcentum CDs (torum rec.) 13-14 quanta—conueniret B², om. E² 18 pedum a Prousteo in interpretatione additum recepi : post numero Préfet 1756: 496 n. 1